

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

ZKRÁCENÉ PŘÍPRAVNÉ ŘÍZENÍ

Autor práce: Jan Dojczar

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: JUDr. Jiří Hruška, Ph.D.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2021

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 6, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Jan Dojczar

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Zkrácené přípravné řízení

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Summary Pre-trial Proceedings

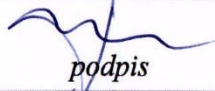

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, titul): JUDr. Jiří Hruška, Ph.D.

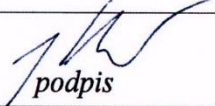
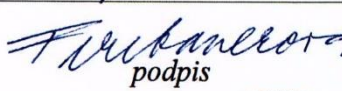

Datum zadání bakalářské práce: říjen 2020

CÍL BAKALÁŘSKÉ PRÁCE:

Hlavním cílem bakalářské práce (dále jen „práce“) je zhodnotit současnou „*de lege lata*“ právní úpravu zkráceného přípravného řízení, a to zejména s ohledem na zajištění zásady rychlosti a hospodárnosti trestního řízení, včetně poukázání na její jednotlivá pozitiva a negativa. Na základě shora uvedeného analyticko-syntetizujícího teoretického postihu budou formou dílčích a zevšeobecňujících výstupů zkoumané tématické oblasti demonstrovány možné úvahy „*de lege ferenda*“.

Student: Jan Dojczar	12. 11. 20 datum	 podpis
Vedoucí práce: JUDr. Jiří Hruška, Ph.D.	12. 11. 20 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	23. 11. 20 datum	 podpis
Prorektorka pro studium a vnitřní záležitosti: RNDr. Růžena Ferebauerová	1. 12. 20 datum	 podpis
Pověřený rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	1. 12. 20 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Jiřímu Hruškovi, Ph.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

DOJCZAR, J. Zkrácené přípravné řízení: bakalářská práce. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2021. 56 s. Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Jiří Hruška, Ph.D.

Klíčová slova: trestní řízení, zkrácené přípravné řízení, policejní orgán, orgány činné v trestním řízení

Práce bude pojednávat o zkráceném přípravném řízení, tedy institutu trestního práva procesního, jakožto jedné z forem přípravného řízení. Poskytne komplexní pohled na trestní řízení, jeho formy a subjekty tohoto řízení, ale také bližší pohled na problematiku zkráceného přípravného řízení, jeho právní úpravu a postupy OČTŘ. V praxeologické části práce autor analyzuje aktuální statistiku konání zkráceného přípravného řízení s ohledem na druh spáchané trestné činnosti v teritoriu Územního odboru Pardubice, Policie České republiky. Dále bude práce zaměřena na komparaci naší současné legislativy s legislativou Slovenské republiky s vlastním názorem autora de lege ferenda.

ABSTRACT

DOJCZAR, J. Summary Pre-trial Proceeding: Bachelor Thesis. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2021. 56 p. Supervisor JUDr. Jiří Hruška, Ph.D.

Key words: criminal proceedings, shortened criminal proceeding, police authority, agency active in criminal proceeding,

The bachelor thesis deals with the summary pre-trial proceeding, as the institute of criminal procedural law, which will be one of the leading preparatory proceedings. They provide a comprehensive view of criminal proceedings, its forms and subjects of such proceedings, but also other views on the issue of abbreviated preparatory proceedings, its legal regulation and procedures of bodies active in criminal proceedings. In the praxiological part of the work, the author analyzes the current statistics of the abbreviated preparatory proceedings with regard to the type of crime committed in the territory of the Territorial Department of Pardubice, Police of the Czech Republic. Furthermore, the work will focus on the comparison of our current legislation with the legislation of the Slovak Republic with the author's own view *de lege ferenda*

OBSAH

Úvod.....	9
1 Cíl a metodika bakalářské práce	11
2 Historický vývoj právní úpravy zkráceného přípravného řízení.....	12
2.1 Trestněprávní úprava po roce 1960	12
2.2 Důsledky novelizace trestního řádu v roce 1969.....	13
2.3 Změny trestněprávní po roce 1990	13
2.4 Změny trestního řádu v roce 1993.....	14
2.5 „Velká novela“ trestního řádu v roce 2001	14
2.6 Změny trestního řádu po roce 2008.....	16
3 Základy zkráceného přípravného řízení	18
3.1 Charakteristika zkráceného přípravného řízení	18
3.2 Podmínky konání zkráceného přípravného řízení	19
3.3 Důvody, které vylučují konání zkráceného přípravného řízení.....	20
3.4 Základní zásady trestního řízení.....	21
3.4.1 Základní zásady trestního řízení ve zkráceném přípravném řízení.....	22
3.4.2 Zásada rychlosti ve vztahu ke zkrácenému přípravnému řízení	23
4 Průběh zkráceného přípravného řízení.....	25
4.1 Postup policejního orgánu před zahájením úkonů trestního řízení	25
4.2 Zahájení úkonů trestní řízení	25
4.3 Sdělení podezření	27
4.4 Způsoby vyřízení věci ve zkráceném přípravném řízení.....	28
4.5 Rozhodnutí státního zástupce	29
5 Subjekty trestního řízení a jejich postavení ve zkráceném přípravném řízení.....	31
5.1 Policejní orgán.....	31
5.2 Státní zástupce	31
5.3 Osoba, proti níž se řízení vede	32

6	Zjednodušené řízení před samosoudcem	34
6.1	Pojem samosoudce	34
6.2	Charakteristika zjednodušeného řízení.....	34
6.3	Zahájení zjednodušeného řízení	35
6.4	Průběh zjednodušeného řízení.....	35
6.4.1	Trestní příkaz	35
6.5	Hlavní líčení	36
6.5.1	Zjednodušený rozsudek.....	37
7	Struktura trestné činnosti a její vývoj s ohledem na konání zkráceného přípravné řízení v místní působnosti Územního odboru Pardubice	39
8	Trestněprávní úprava zkráceného přípravného řízení na Slovensku a její komparace s odpovídající právní úpravou v České republice	43
9	Úvahy de lege ferenda k právní úpravě zkráceného přípravného řízení.....	47
9.1	Podmínky konání zkráceného přípravného řízení s ohledem na dobu uplynulou od spáchání skutku	47
9.2	Lhůta k provedení zkráceného přípravného řízení	47
9.3	Sdělení podezření	48
	Závěr	49
	Seznam použitých zdrojů	51
	Seznam zkratk	55
	Seznam tabulek a grafů	56

Úvod

Z pohledu právního řádu České republiky zkrácené přípravné řízení spadá do oblasti trestního práva a je jedním z možných postupů, jež nám napomáhají objasnit skutek, který je trestním právem označen jako trestný čin. Svou specifičností urychluje trestní řízení v případech bagatelních trestných činů v předsoudním stádiu a posiluje význam stádia řízení před soudem. Jeho cílem je v době co nejrychlejší postavit pachatele před soud.

Autor této práce se volbou tohoto tématu inspiroval ve svém povolání, neboť od roku 2006 je ve služebním poměru jako příslušník Policie ČR, od roku 2014 do roku 2019 se jako zpracovatel trestního řízení na Obvodním oddělení Policie ČR v Lázních Bohdaneč, Územní odbor Pardubice, přímo podílel na celkem 198 zkrácených přípravných řízeních s pachateli různorodé trestné činnosti a po svých zkušenostech by rád tuto problematiku čtenářům blíže vysvětlil a objasnil všechny její podmínky a specifika. V současné době na témže oddělení jako zástupce vedoucího pro trestní řízení dohlíží na průběh a zákonnost trestního řízení.

Práce je strukturována od historických počátků a kořenů současného právního systému se specifickým zaměřením na zkrácené přípravné řízení, dále poskytuje komplexní pohled na jeho právní úpravu, uplatňované základní zásady trestního řízení, průběh řízení a jeho subjekty, až do forem skončení takového řízení. Následným popisem rovněž autor uvede nejběžnější formy soudního rozhodnutí konaného ve zjednodušeném řízení před samosoudcem.

Samostatná kapitola je věnována popisu zjednodušeného řízení před samosoudcem, jeho obecné charakteristiky, zahájení, průběhu a především nejběžnějším formám soudního rozhodnutí v takovém řízení.

V praxeologické části autor analyzuje statistiku konání zkráceného přípravného řízení ve vztahu k celkové objasněnosti a s ohledem na druh spáchané trestné činnosti v teritoriu Územního odboru Pardubice, Policie České republiky a to v letech 2016 - 2020. Územní odbor Pardubice byl vybrán s ohledem na svou polohu, rozlohu, obchodní, výrobní a sportovní zástavbu, stejně tak počtem malých obcí vesnického rázu, a ve statistice by se tak měla projevit různorodost trestné činnosti. Zároveň pod Územní odbor

Pardubice spadá i místní příslušnost Obvodního oddělení Policie ČR Lázně Bohdaneč, na kterém autor pracuje.

Ve stručnosti autor zanalyzuje slovenskou právní úpravu skráteného vyšetovanie, což je obdobná právní úprava českého zkráceného přípravného řízení, podmínky pro její konání, orgány konající vyšetovanie, formy zahájení a ukončení tohoto řízení a zjištěné informace následně zkomparuje s legislativou České republiky.

Závěrečná část práce je věnována vlastním návrhům autora de lege ferenda ve vztahu ke zkrácenému přípravnému řízení a to s ohledem na, v předchozích kapitolách, zjištěné nedostatky v právní úpravě České republiky a obdobné právní úpravě skráteného vyšetovanie na Slovensku.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Bakalářská práce se zabývá specifickým stádiem trestního řízení, jímž je zkrácené přípravné řízení. Cílem bakalářské práce je metodicky analyzovat problematiku zkráceného přípravného řízení, a obecně popsat současnou legislativu tohoto postupu. Práce bude koncipována objasněním historického vývoje právní úpravy zkráceného přípravného řízení, podstaty a účelu tohoto způsobu přípravného řízení, podmínky k jeho konání a předat tak čtenáři dostatek informací o tom, jak jednoduché, či složité, jsou práce OČTŘ a to v oblasti této právní úpravy.

Těžiště práce je metodou popisnou vysvětlit postup orgánů činných v trestním řízení v tomto specifickém způsobu řízení, s následným stručným popisem navazujícího zjednodušeného řízení před samosoudcem, popis jednotlivých subjektů zkráceného přípravného řízení.

Vedlejším cílem je praxeologická analýza dat statistiky Územního odboru Pardubice Policie České republiky se zaměřením na vývoj trestné činnosti z pohledu zkráceného přípravného řízení v letech 2016 – 2020 a komparace právních předpisů zkráceného přípravného řízení v České republice s odpovídající právní úpravou skráceného vyšetřovanie na Slovensku, ze kterých posléze autor zpracoval vlastní návrhy de lege ferenda.

K dosažení stanovených cílů byly uplatněny následující metody zkoumání:

- Studium právnické a jiné odborné literatury, právních předpisů, odborných článků, soudních rozhodnutí a internetových zdrojů
- Deskriptivní metoda
- Teoretická analýza doplněná o další logické metody
- Metoda komparační

2 Historický vývoj právní úpravy zkráceného přípravného řízení

2.1 Trestněprávní úprava po roce 1960

S ohledem na „nové“ politické poměry v roce 1960, zejména vydání ústavy z téhož roku (zákon č. 100/1960 Sb.), byl vypracován balíček zákonů, jenž tvořil komplexní trestněprávní úpravu, sestávající se z trestního zákona č. 140/1961 Sb., trestního řádu č. 141/1961 Sb., ve spojení se zákonem o lidových soudech č. 38/1961 Sb. a zákona o úkolech národních výborů při zajišťování socialistického pořádku č. 60/1961 Sb.

Ačkoliv došlo v případě trestního řádu mnohokrát k jeho novelizaci a jeho původní znění by stěží vyhovovalo dnešnímu demokratickému pojetí právního státu, je nadále stěžejním předpisem v oblasti trestního práva procesního.

V citovaném zákoně byl důraz kladen zejména na prevenci kriminality, spolupráci se společenskými organizacemi, byla prohloubena zásada obhajoby, zdokonalena zásada objektivní pravdy a zesílena kasační zásada v řízení odvolacím.¹

Orgány konající objasňování, jak se tehdy dnešní orgány činné v trestním řízení (dále jen OČTŘ) nazývaly, používaly při objasňování stejné postupy a procesní instituty u trestných činů „bagatelních“, tak činů nejzávažnějších. Ze stran soudů a tehdejších státních prokuratur sílil tlak na specifickou úpravu postupu u méně závažných trestných činů za účelem zjednodušení trestního řízení.

¹ NETT, Alexander. *Trestní právo procesní: obecná část*. Vyd. 3. dopl. Brno: Masarykova univerzita, 2000, s. 14

2.2 Důsledky novelizace trestního řádu v roce 1969

Snahy tehdejší společnosti a zákonodárců o demokratizaci trestního řádu na konci 60. let přerušila vojska Varšavské smlouvy a nastalo období normalizace. Z hlediska přípravného řízení se stala významnou novelizace z roku 1969, jež nabyla účinnosti od 1. 1. 1970.

Ta stanovila, že určené nejméně závažné trestné činy se nově nazývaly přečiny a v § 179a až § 179f tr. ř. byl stanoven zjednodušený postup pro jejich objasňování. Cílem této novelizace bylo zrychlení postupu objasňování, jeho zjednodušení a to vše za účelem potrestání pachatelů přečinů bezprostředně po jejich spáchání.²

Novelizovaný trestní řád ve svém ustanovení § 168 vymezoval, které orgány a u jakých typů přečinů jsou oprávněny konat řízení, které nově nazval objasňováním. Tento postup byl v mnohém ohledu jednodušší oproti standartním postupům vyhledávání a vyšetřování, které se konaly u běžných trestných činů.

Přečiny byly v souvislosti s novelou trestního zákona nově vedeny ve vzniklém zákoně č 150/1969 Sb. o přečinech. Zákon pojednával o přečinech, avšak nezahrnoval jejich objasňování, neboť to obsahoval trestní řád v důsledku zmíněné novely.

Definice pojmu přečin byla definována jako zaviněný, pro společnost nebezpečný čin, jehož znaky jsou uvedeny v tomto zákoně a jenž nedosahuje stupně společenské nebezpečnosti trestného činu.³

2.3 Změny trestněprávní po roce 1990

Právní úprava z roku 1969 fungovala s drobnými novelizacemi až do roku 1990, kdy došlo ze strany zákonodárců ke zrušení zákona o přečinech, taktéž navazujících právních úprav obsažených v trestním zákoně a trestním řádu.

Tímto rozhodnutím byla zrušena jakákoliv diferencovanost v přípravném řízení trestním a z toho důvodu se vedlo jednotné přípravné řízení bez odlišností v postupech objasňování jakkoliv závažných trestných činů. Tato deregulace byla provedena i

² RŮŽEK, Antonín. *Československé trestní řízení: vysokoškolská učebnice pro právnické fakulty*. Praha: Panorama, 1982, s. 219

³ Zákon č. 150/1969, o přečinech. In: *Sbírka zákonů Československé socialistické republiky*. 18. prosince 1969.

navzdory tehdejšímu Doporučení Výborů Rady Evropy z roku 1987, které naopak jisté rozlišení přípravného řízení dle závažnosti spáchaného činu doporučovalo.⁴

2.4 Změny trestního řádu v roce 1993

Rok 1993 přinesl do oblasti trestního práva procesní významnou reformu. Byla jí novela č. 292/1993 Sb., která zásadním způsobem změnila celý koncept přípravného řízení. V rámci přípravného řízení a řízení před soudem došlo k podstatnému přesunu procesu dokazování, které bylo primárně prováděno během hlavního líčení. Vytčeným cílem bylo podstatné zjednodušení přípravného řízení a jeho menší formálnost. Zrušením stádia vyhledávání se zavedlo vyšetřování řízené vyšetřovatelem Úřadu vyšetřování Policie České republiky.

Přípravné řízení bylo nově zákonem vymezeno jako období od zahájení trestního řízení až po podání obžaloby. Zákon přepokládal pouhou předběžnou a přípravnou povahu opatřování důkazů a důraz kladl na řízení před soudem. Přípravné řízení plnilo minimálně funkci zajišťovací a filtrační.⁵

2.5 „Velká novela“ trestního řádu v roce 2001

Čím dál větší adaptace českého trestního práva na zvyšující se úroveň lidských práv, otevírání hranic států, rozšiřující globalizací a mezinárodní závazky vedla v roce 2001 k významné novelizaci trestního řádu, a to přijatým zákonem č. 265/2001 Sb. s účinností od 1. 1. 2002.

Tento zákon včlenil do trestního řádu ustanovení o zkráceném přípravném řízení, jež byla včleněna do oddílu sedmého v hlavě desáté. S drobnými novelizacemi tato právní úprava platí dodnes. Též novelou byl rovněž zaveden institut zjednodušeného řízení před samosoudcem.

⁴ ZEMAN, P., HÁKOVÁ, L., KARABEC, Z., et. al., *Vliv vybraných ustanovení velké novely trestního řádu na průběh trestního řízení*. vyd. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2008. s. 12 - 13.

⁵ RŮŽIČKA, Miroslav. *Přípravné řízení a stadium projednání trestní věci v řízení před soudem: (velká novela a připravovaná rekonstrukce trestního řádu)*. Vyd. 1. Praha: LexisNexis CZ, 2005, s. 91-93.

Cílem takto významné reformy bylo dosáhnout co nejkratšího časového okamžiku mezi spácháním trestného činu a potrestáním jeho pachatele státní mocí. „*Taková reakce státu musí být zároveň ale promyšlená a účinná*“⁶

Změny, které přinesla tzv. „Velká novela“ trestního řádu, se týkají koncepčního pojetí přípravného řízení a jeho forem. Přípravné řízení od té doby již není rozděleno na fázi řízení před policejním orgánem a před vyšetřovatelem. Podstatným je, že: „... o *typově nejméně závažných trestných činech se navrhuje konat tzv. zkrácené přípravné řízení, jehož podstatou je rychlé a neformální objasnění skutku, ve kterém je spatřován trestný čin, zjištění osoby důvodně podezřelé z jeho spáchání a vyhledání (nikoliv provedení) důkazů. Zkrácené přípravné řízení se navrhuje konat pouze za podmínky, že lze očekávat, že toto řízení bude v několikadenní lhůtě ukončeno a podezřelý bude postaven před soud. Pokud tyto podmínky nejsou splněny – např. proto, že šetřením se nezjistily skutečnosti odůvodňující závěr o tom, že ze spáchaného trestného činu je důvodně podezřelá určitá osoba, pak konání zkráceného přípravného řízení nebude přicházet v úvahu. Na navrženou právní úpravu zkráceného přípravného řízení navazuje návrh úpravy zjednodušeného řízení před samosoudcem.*“⁷

Zavedená právní úprava zkráceného přípravného řízení tak přinesla snadnější postupy při objasňování nejméně závažných trestných činů policejním orgánem, a současně rychlejší a jednodušší řízení před soudem, resp. samosoudcem.

Dle důvodové zprávy⁷ bylo hlavním cílem předmětné novely, aby v případech méně závažných, skutkově a důkazně jednoduchých bylo vedeno rychlé, neformální řízení, což s sebou přineslo i úspory času a financí. Zkrácené přípravné řízení bylo možné tehdy konat u trestných činů s horní hranicí trestní sazby nepřevyšující tři léta.

Aby nedocházelo ke zneužívání institutu zkráceného přípravného řízení u skutků, které byly skutkově složitější a vyžadovaly tak časově náročnější práci, byla jako jedna z podmínek konání zkráceného přípravného řízení stanovena lhůta, podle které mohlo být zkrácené přípravné řízení konáno tehdy, pokud bylo možné je skončit do dvou týdnů ode dne, kdy se policejní orgán o trestném činu dozvěděl, nebo obdržel trestní oznámení.⁸

⁶ BAXA, Josef. *Reforma trestního řízení – geneze jejího vzniku a její cíle*. Bulletin advokacie. 2001. Praha: Česká advokátní komora v Praze, 2001, s. 15.

Dostupné také z: https://www.cak.cz/assets/files/181/BA_01_11.pdf

⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 265/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

⁸ ZEMAN, Petr. *Právní úprava zkráceného přípravného řízení z perspektivy rekodifikace trestního procesu*. Trestněprávní revue, 2008, č. 10, s. 296.

Takto stanovená lhůta dramaticky zúžila aplikaci zkráceného přípravného řízení, neboť byl policejní orgán vázán konkrétně vymezenou dobou, která počala plynout od zjištění protiprávního jednání pachatele.

Takto nastavené časové omezení si však každý z OČTR vykládal jinak, neboť již samotné přijetí trestního oznámení, či podnětu, nemuselo znamenat důvodné podezření ze spáchání trestného činu. Často se totiž jednalo o neúplný úkon, zmatečné podání, ze kterého nebylo možné dovodit závěr o spáchání konkrétního trestného činu. Bylo proto kolikrát nutné provést další šetření v rámci tzv. „neprocesního stádia“, tedy například vyžádat od osob vysvětlení podle zákona o Policii ČR, nebo další materiály od různých institucí apod.⁹ Ke zjištění, že se skutečně jedná o trestný čin, proto mohlo dojít za výrazně delší dobu, než byly stanovené dva týdny. Policejní orgán proto účelově považoval za počátek běhu lhůty sepsání záznamu o zahájení úkonů trestního řízení, nikoliv samotné podání, a tak zkrácené přípravné řízení ve lhůtě dvou týdnů bylo realizováno.

2.6 Změny trestního řádu po roce 2008

Zákon č. 274/2008 Sb., kterým byl novelizován trestní řád s ohledem na nový zákon o Policii ČR, měl zároveň odstranit zmíněné pochybnosti o počátku běhu lhůty pro skončení zkráceného přípravného řízení. Počátkem běhu dvoutýdenní lhůty se tak stal okamžik sdělení podezření podezřelému, ve kterém policejní orgán opatřením podezřelému sdělil, jakého skutku se dopustil a jaký trestný čin je v něm spatřován.

Tato zákonná úprava způsobila masivní využití tohoto institutu v praxi, umožnila vést řízení o všech trestných činech s horní hranicí trestní sazby nepřevyšující tři léta bez omezení doby prověřování skutku. Jediný limitem byla lhůta dvou týdnů od okamžiku sdělení podezření do podání návrhu na potrestání soudu.

Důvodová zpráva k této novele stručně uvedla, že navrhovanou úpravou se výrazněji zvýší užití institutu zkráceného přípravného řízení, což by mělo mít pozitivní vliv na praxi policejního orgánu konajícího vyšetřování, jemuž ulehčí od zbytečné administrativy.¹⁰

⁹FRYŠTÁK, Marek. *Smysl a význam zkráceného přípravného řízení z hlediska jeho rychlosti*. Trestněprávní revue, 2012, č. 10, s. 236

¹⁰ Důvodová zpráva k zákonu č. 274/2008 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Policii České republiky

Požadavek rychlosti řízení, jakožto podmínka pro konání zkráceného přípravného řízení, tak byl potlačen na úkor jednoduchosti řízení.

Každou právní úpravu prověří až praxe, jinak tomu nebylo ani v případě zkráceného přípravného řízení. Tento institut začal být mnohdy policejním orgánem zneužíván. Bylo prováděno prověřování v rámci standartního přípravného řízení a až poté, co byly shromážděny všechny podklady a provedeny nezbytné úkony, s jistotou, že zkrácené přípravné řízení se skončí v zákonné lhůtě, sdělil policejní orgán konkrétní osobě podezření a spisový materiál byl předán se zprávou o výsledku státnímu zástupci.¹¹

K tomuto problému se vyjádřil i Tuzar¹², který v roce 2010 rozhodoval trestní věc, v níž probíhalo prověřování od 26. 2. 2009 do 13. 12. 2010, v němž byly vyhotoveny tři znalecké posudky, poškození měli zmocněnce a jednalo se o skutkově složitou věc. Ve své zprávě uvedl, že v této souvislosti je na zamyšlení, zdali nevrátit lhůtu zkráceného přípravného řízení 14 dnů od přijetí trestního oznámení či jiného podnětu k trestnímu stíhání. Odůvodnil svůj názor tím, že zavedením lhůty počínající sdělením podezření konkrétnímu pachateli uplyne mnohem delší doba od spáchání trestného činu, než dojde k samotnému uložení trestu. Současnou právní úpravou se sice zvětší prostor pro prověřování OČTŘ, ale na druhou stranu nedošlo k účinné represí spočívající v rychlém odsouzení pachatele trestného činu.

Tímto problémem se zabýval rovněž Nejvyšší soud ČR, který ve svém stanovisku trestního kolegia¹³ konstatoval, že: „Podmínky uvedené v ustanovení § 179a odst. 1 písm. b) tr. ř., tzn. prověřování trestního oznámení nebo jiného podnětu k trestnímu stíhání zjištěné skutečnosti, jinak odůvodňující zahájení trestního stíhání, včetně samostatně posuzované doby prověřování a očekávání, že podezřelého bude možné ve lhůtě uvedené v § 179b odst. 4 tr. ř. postavit před soud, zpravidla nebudou splněny, uplynula-li od počátku prověřování do sdělení podezření podle § 179b odst. 3 tr. ř. doba podstatně převyšující dva týdny. V takovém případě samosoudce podle § 314c odst. 1 písm. c) tr. ř. návrh na potrestání odmítne.“

¹¹ FRYŠTÁK, Marek. *Smysl a význam zkráceného přípravného řízení z hlediska jeho rychlosti*. Trestněprávní revue, 2012, č. 10, s. 238

¹² TUZAR, Vladislav. *Kam směřuje zkrácené přípravné řízení?*. Soudce. roč. 2011, CODEXIS [právní informační systém]. Atlas consulting spol. s r.o., [cit. 2021-01-13]

¹³ Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ČR ze dne 25.9.2014, sp. zn. Tpjn 303/2014. Dostupné také z: <http://kraken.slv.cz/Tpjn303/2014>

3 Základy zkráceného přípravného řízení

3.1 Charakteristika zkráceného přípravného řízení

Trestní řízení je velice pestrý proces, který je tvořen mnoha úkony, které provádějí jak OČTŘ, tak i jiné subjekty tohoto řízení a to za plného respektování práv a svobod občanů.

Právní úprava trestního řízení upravuje postup OČTŘ tak, aby byl v zákonném a spravedlivém procesu, za současného respektování práv občanů, nejen pachatel co nejdříve odhalen, ale také aby byl co nejdříve po spáchání trestného činu potrestán. Rychlé odsouzení pachatele veřejnost vnímá pozitivně, jelikož svědčí o kvalitním fungování právního státu, zároveň působí pozitivně i v oblasti generální prevence.¹⁴

Jedním z institutů, které slouží k rychlé reakci státu na spáchaný trestný čin, je zkrácené přípravné řízení.¹⁵ Cílem tohoto řízení je v odůvodněných případech co nejefektivněji a nejrychleji postavit obviněného před soud a spravedlivě o něm rozhodnout v lhůtě co nejkratší.¹⁶

Proces zkráceného přípravného řízení svou specifičností vždy směřuje k rozhodnutí o případném trestu za spáchané protiprávní jednání. Jelikož je rozhodnutí o trestu významným zásahem do ústavně zaručených práv, zejména osobní svobody, je nutné, aby tento proces byl maximálně propracovaný. Jen tak může dát právní stát svým občanům plnou legální jistotu v jejich právech a oprávněných zájmech.¹⁷

Trestní řád neobsahuje legální definici pojmu zkrácené přípravné řízení. Lze jej kupříkladu definovat jako tu část trestního řízení, která představuje úsek před zahájením trestního stíhání, který se však vede proti určité osobě – podezřelému.¹⁸ Podle jiného názoru: „Z podoby věci vyplývá, že jde o zcela samostatnou speciální úpravu, která se neodvolává na subsidiární platnost obecné úpravy přípravného řízení zejména na úpravu postupu před zahájením trestního stíhání. To platí i pro případ § 179b odst. 1 tr. ř., který se v případě provádění procesních úkonů ve zkráceném přípravném řízení odvolává na

¹⁴ NOVOTNÝ, František a Josef SOUČEK. *Trestní právo procesní*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, s. 293

¹⁵ ŠÁMAL, Pavel. *Zkrácené přípravné řízení*. *Trestněprávní revue*. Praha: C.H.Beck 2002, roč. 1, č. 1. s. 5

¹⁶ CÍSAŘOVÁ, Dagmar, a kol. *Trestní právo procesní*. 6. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 438

¹⁷ CÍSAŘOVÁ, Dagmar, a kol. *Trestní právo procesní*. 6. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 293

¹⁸ NOVOTNÝ, František a Josef SOUČEK. *Trestní právo procesní*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, s. 294

*hlavu devátou a v případě způsobu provádění neodkladných a neopakovatelných úkonů v tomto řízení na hlavu čtvrtou tr. ř. a je právní normou odkazovací.*¹⁹

Vlastní právní úprava zkráceného přípravného řízení je uvedena v hlavě desáté, oddílu sedmém, a to konkrétně v § 179a - § 179f tr. ř..

3.2 Podmínky konání zkráceného přípravného řízení

Podle § 179a tr. ř. se zkrácené přípravné řízení koná o trestných činech, o nichž přísluší konat řízení v prvním stupni **okresnímu soudu** a na které zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice **nepřevyšuje pět let**. Zároveň zákon stanovuje dvě alternativní podmínky, za kterých lze tento postup aplikovat. Podle nich lze zkrácené přípravné řízení konat, jestliže:

- a) podezřelý byl přistižen při činu nebo bezprostředně poté, nebo
- b) v průběhu prověřování trestního oznámení nebo jiného podnětu k trestnímu stíhání **byly zjištěny skutečnosti, jinak odůvodňující zahájení trestního stíhání** a lze očekávat, že podezřelého bude **možné ve lhůtě** uvedené v § 179b odst. 4 **postavit před soud**.

Přistižení při činu lze chápat tak, že podezřelý byl přistižen v době od přípravy jeho činu až do jeho dokončení. Dokončení má význam zejména u trestných činů trvajících a u pokračování v trestném činu.²⁰

Pachatel je přistižen bezprostředně poté, byl-li bezprostředně po spáchání trestného činu pronásledován a omezen na osobní svobodě.²¹

Podmínku uvedenou v bodě b) lze interpretovat tak, že podezřelý nebyl přistižen při činu ani bezprostředně poté, ale v průběhu prověřování trestného činu byly zjištěny skutečnosti odůvodňující zahájit trestní stíhání a lze očekávat realizaci v souladu s lhůtou v § 179b odst. 4 tr. ř.

Podle § 179b odst. 4 tr. ř. musí být zkrácené přípravné řízení skončeno nejpozději do dvou týdnů ode dne, kdy policejní orgán sdělil podezřelému, že spáchání jakého skutku

¹⁹ MUSIL, Jan, a kol. *Kurs trestního práva: trestní právo procesní*. 3., přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2007, s. 626

²⁰ NOVOTNÝ, František a Josef SOUČEK. *Trestní právo procesní*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, s. 296

²¹ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád: komentář*. 7. dopl. a přeprac. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013, s. 1385

je podezřelý a jaký trestný čin je v tomto skutku spatřován. Jestliže policejní orgán neskončí zkrácené přípravné řízení ve čtrnáctidenní lhůtě, v takovém případě „*policejní orgán předloží státnímu zástupci odůvodněnou písemnou žádost o prodloužení lhůty, spolu se spisovým materiálem, a to nejpozději tři pracovní dny před skončením dvoutýdenní lhůty, není-li se státním zástupcem dohodnuto jinak*“²²

Při splnění všech uvedených zákonných podmínek zkráceného přípravného řízení by měl být tento postup obligatorní. Zákonodárce použitím slov „se koná“ dává najevo, že má zájem na tom, aby se zkrácené přípravné řízení po splnění podmínek konalo.²³ Na tuto právní úpravu reaguje i závazný pokyn policejního prezidenta, který direktivně v č. 109 odst. 1 uvádí „Policejní orgány jsou povinny konat zkrácené přípravné řízení vždy, kdy jsou splněny zákonné podmínky.“²⁴

3.3 Důvody, které vylučují konání zkráceného přípravného řízení

Zákon také stanovuje důvody, pro které toto řízení konat nelze a jsou jimi případy uvedené v § 179f tr. ř.

Prvním důvodem vylučujícím konat zkrácené přípravné řízení je skutečnost, že je dán některý z důvodů vazby a nejsou splněny podmínky pro předání zadrženého podezřelého ve lhůtě 48h soudu s návrhem na potrestání. Zákon tak reaguje na okolnosti trestní věci, ve které jsou sice splněny podmínky pro konání zkráceného přípravného řízení, ale kvůli takové okolnosti vylučuje zkrácené přípravné řízení konat, státní zástupce vydá pokyn zkráceného přípravné řízení nekonat a předat věc policejnímu orgánu konajícímu vyšetřování.²⁵ Vazba je krajním zajišťovacím prostředkem a institut zkráceného přípravného řízení je určen zejména pro bagatelní trestnou činnost.

Zkrácené přípravné řízení nelze konat ani v případě, že jsou dány důvody pro konání společného řízení o dvou nebo více trestných činech, a alespoň o jednom z nich je třeba konat vyšetřování. Podle § 20 odst. 1 tr. ř. se společné řízení o trestných činech koná

²² Pokyn policejního prezidenta č. 103 o plnění některých úkolů policejních orgánů Policie České republiky v trestním řízení ze dne 28. 05. 2013, ve znění pozdějších změn, čl. 77. [online]. 2018 [cit.2021-02-10]. Dostupné z interní sítě Policie ČR intranet: <http://esiar.pcr.cz/kniha/siar/>

²³ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád: komentář*. 7. dopl. a přeprac. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013. s. 1379

²⁴ Pokyn policejního prezidenta č. 103 o plnění některých úkolů policejních orgánů Policie České republiky v trestním řízení ze dne 28. 05. 2013, ve znění pozdějších změn, čl. 76. [online]. 2018 [cit.2021-02-10]. Dostupné z interní sítě Policie ČR intranet: <http://esiar.pcr.cz/kniha/siar/>

²⁵ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád: komentář*. 7. dopl. a přeprac. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013. s. 1476

v trestním řízení proti všem obviněným, jejichž trestné činy spolu souvisí, o všech útocích pokračujícího, nebo hromadného trestného činu a o všech částech trvajících trestného činu. O jiných trestných činech se koná společné řízení, je-li to vhodné z hlediska rychlosti a hospodárnosti řízení. Podle Šámala²⁶ se rozlišuje souvislost trestních věcí na objektivní, tedy případy, kdy trestné činy více osob spolu vzájemně souvisí například spolupachatelstvím nebo jinou formou trestné součinnosti, a subjektivní, kdy se téže osobě klade za vinu více trestných činů (vícečinný souběh).

Dalším důvodem vylučujícím konání zkráceného přípravného řízení můžeme rozumět oprávnění státního zástupce dané § 179f odst. 2 písm. b, c) tr. ř., který s přihlédnutím k okolnostem případu buď nařídí policejnímu orgánu, který dosud vedl zkrácené přípravné řízení, aby zahájil trestní stíhání, nebo aby věc předložil policejnímu orgánu oprávněnému konat vyšetřování k zahájení trestního stíhání. Tento důvod lze považovat za fakultativní proto, že státní zástupce také může podle § 179f odst. 1 písm. a) tr. ř. prodloužit lhůtu, v níž je třeba zkrácené přípravné řízení skončit.²⁷

3.4 Základní zásady trestního řízení

Základními zásadami trestního řízení se rozumí určité právní principy, ideje, které ovládají trestní řízení. Jsou výsledkem politického a filozofického pojetí trestního řízení. Jejich povaha je základem, na kterém je vybudována organizace trestního řízení a upravena činnost OČTŘ.²⁸

Základní zásady jsou základem trestního práva procesního. Jejich znalost pomáhá pochopit smysl, podstatu trestního řízení jako celku, i smysl a význam institutů práva procesního.²⁹ Mají zásadní význam pro práci OČTŘ, zároveň jejich dodržování zaručují zákonnost a ochrany práv a oprávněných zájmů jednotlivých subjektů trestního řízení.

Základní zásady trestního řízení jsou vymezeny v § 2 tr. ř.. V průběhu trestního řízení jsou v jednotlivých jeho stádiích uplatňovány základní zásady trestního řízení různou měrou.

²⁶ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád: komentář*. 7. dopl. a přeprac. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013. s. 188

²⁷ NOVOTNÝ, František a Josef SOUČEK. *Trestní právo procesní*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, s. 299

²⁸ JELÍNEK, Jiří, a kol. *Trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: Nakladatelství Leges, 2013, s. 131

²⁹ JELÍNEK, Jiří, a kol. *Trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: Nakladatelství Leges, 2013, s. 132

3.4.1 Základní zásady trestního řízení ve zkráceném přípravném řízení

Současná právní úprava zkráceného přípravného řízení plně respektuje základní zásady trestního řízení. Prioritními zásadami jsou samozřejmě právo na spravedlivý a řádný proces a presumpce nevin, což jsou v demokratické společnosti hodnoty samy o sobě.³⁰

Za jednu z těch významnějších, ne-li nejvýznamnější zásadu uplatňovanou ve zkráceném přípravném řízení, lze považovat zásadu řádného zákonného procesu nebo také zásadu stíhání jen ze zákonných důvodů. Stanovuje nám princip zdrženlivosti a přiměřenosti z hlediska trestního stíhání pouze z důvodu stanoveného v trestním řádu. Tento zákon nám zcela jasně vymezuje, v jakých situacích a jakým způsobem je možné někoho trestně stíhat.³¹

Zásada presumpce nevin rovněž provází zkrácené přípravné řízení v celém jeho průběhu. Zásada vyjadřuje požadavek, aby byla vina obviněného, resp. podezřelého, byla úplně a nepochybně prokázána a odsuzující rozsudek může být vyneseno, až když byly odstraněny všechny důvodné pochybnosti o jeho vině. Ze zásady presumpce nevin také vyplývá požadavek na OČTŘ, aby bez ohledu na své subjektivní přesvědčení o vině podezřelého vystupovaly vůči němu nestranně a nezaujatě.³² Ze zásady presumpce nevin nelze na druhé straně dovozovat, že by OČTŘ nemohly dospět k subjektivnímu přesvědčení o tom, že osoba, proti níž se řízení vede, spáchala trestný čin, a nemohly vůči ní uplatnit zákonem stanovené prostředky (např. vazbu, domovní prohlídku atd.), pokud použití těchto prostředků je nezbytné ke splnění účelu trestního řízení. Naopak presumpce nevin, která má objektivní podstatu, vytváří procesní prostor, v rámci něhož musí orgány činný v trestném řízení své subjektivní přesvědčení dokázat, má-li být obviněný odsouzen.³³

Zkrácené přípravné řízení je rovněž spjato se zásadou zjištění skutkového stavu bez důvodných pochybností ve spojení se zásadou vyhledávací (viz § 2 odst. 5 tr. ř.). Ve svém znění de facto ukládá OČTŘ objasňovat i bez návrhu stran stejně pečlivě okolnosti svědčící ve prospěch i neprospěch obviněného, přičemž zároveň zdůrazňuje, že doznání obviněného nezbavuje OČTŘ povinnosti přezkoumat všechny okolnosti případu. Proto je

³⁰ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 12. října 1994, sp. zn. P1 ÚS 4/94. Dostupné z www: <https://sb0066-1994.pdf>

³¹ JELÍNEK, Jiří, a kol. *Trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: Nakladatelství Leges, 2013, s. 137-138

³² ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád: komentář*. 7. dopl. a přeprac. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013. s. 16

³³ MUSIL, Jan, a kol. *Kurs trestního práva. Trestní právo procesní*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007, s.134

třeba, aby OČTŘ přísně dodržovaly všechna ustanovení trestního řádu a při takových postupech dodržovaly jeho meze. Při porušování i jednotlivých ustanovení trestního řádu v důsledku např. účelnosti nelze k náležitému i správnému skutkovému zjištění nikdy dospět.³⁴

Zásada oficiality dle § 2 odst. 4 tr. ř., tedy povinnost OČTŘ v trestním řízení postupovat z úřední povinnosti, se uplatní v plném rozsahu i ve zkráceném přípravném řízení, neboť tato zásada se uplatňuje pro všechny OČTŘ ve všech stádiích trestního řízení.³⁵

Naopak ve zkráceném přípravném řízení se neuplatňuje zásada obžalovací (§ 2 odst. 8 tr. ř.), neboť tento typ řízení není vybudován jako řízení sporné, kontradiktorní.³⁶

Nejpalčivější problém odborníci z akademických kruhů a někteří soudci spatřují ve výrazném omezení práva na obhajobu u osoby podezřelé. Ten v průběhu zkráceného přípravného řízení nemůže předkládat návrhy důkazů, nahlížet do spisu a ani na konci zkráceného přípravného řízení není se spisovým materiálem seznámen. Je mu umožněno pouze za podmínek § 65 odst. 1 tr. ř. nahlédnout do písemného vyhotovení záznamu o sdělení podezření. Práva jako obviněný v plném rozsahu získává až po podání návrhu státního zástupce na potrestání soudu, což je zároveň i okamžik zahájení trestního stíhání, viz § 314b odst. 1 tr. ř.. K podání takového návrhu však může dojít v řádu několika hodin po sdělení podezření a podezřelý nemá možnost zformulovat svou obhajobu či uplatnit námítky vůči ukončenému prověřování a řízení přechází do fáze před soudem.³⁷

3.4.2 Zásada rychlosti ve vztahu ke zkrácenému přípravnému řízení

Zásada rychlosti je považována za základní zásadu trestního řízení všeobecného charakteru, neboť zavazuje všechny OČTŘ ve všech stádiích, zkráceného přípravného řízení nevyjímaje.³⁸

Zásada rychlosti je jednou ze zásad trestního řízení. Již z názvu zkráceného přípravného řízení je kladen důraz na rychlost řízení. Zásada rychlosti je ukotvena v § 2 odst. 4 tr. ř.: „*Trestní věci musí projednávat urychleně bez zbytečných průtahů...*“ a to,

³⁴ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád: komentář*. 7. dopl. a přeprac. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013. s. 26

³⁵ JELÍNEK, Jiří, a kol. *Trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: Nakladatelství Leges, 2013, s. 147

³⁶ JELÍNEK, Jiří, a kol. *Trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: Nakladatelství Leges, 2013, s. 173

³⁷ VANTUCH, Pavel. *Obhajoba obviněného*. 3., dopl. a přeprac. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010, s. 58

³⁸ JELÍNEK, Jiří, a kol. *Trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: Nakladatelství Leges, 2013, s. 151

samozřejmě, „... s plným šetřením práv a svobod zaručených Listinou základních práv a svobod a mezinárodními smlouvami o lidských právech...“

V Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod je v čl. 6 jasně definováno, že „každý má právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě, veřejně a v **přiměřené lhůtě** projednána nestranným soudem ...“

„Provedení zkráceného přípravného řízení v souladu se zásadou rychlého procesu je významnou zárukou řádného objasnění trestní věci a tím i správného a spravedlivého rozhodnutí, neboť průtahy v řízení a celková délka procesu negativně ovlivňují množství i kvalitu důkazů.³⁹

Zásada rychlosti ovlivňuje zkrácené přípravné řízení i podmínkou dle § 179a odst. 1 písm. b) tr. ř., že takové řízení bude ukončeno v určité, krátké lhůtě.⁴⁰

Ve vztahu k pachateli má zásada rychlosti účinek rovněž v podobě trestu, který nepřichází o několik měsíců později, během kterých pachatel žije v domnění, že již žádný trest nepřijde. Jestliže je trest vynesena po dlouhé době od spáchání trestného činu, pachatel jej může vnímat jako újmu, nikoliv jako potrestání a trest tak ztrácí výchovný účinek.⁴¹

³⁹ MUSIL, Jan, a kol. *Kurs trestního práva: trestní právo procesní*. 3., přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2007, s. 116

⁴⁰ JELÍNEK, Jiří, a kol. *Trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: Nakladatelství Leges, 2013, s. 152

⁴¹ LATA, Jan. *Účel a smysl trestu*. Praha: LexisNexis CZ s.r.o, 2007, s. 29

4 Průběh zkráceného přípravného řízení

4.1 Postup policejního orgánu před zahájením úkonů trestního řízení

Jakmile se policejní orgán dozví o skutečnostech, které důvodně nasvědčují tomu, že byl spáchán trestný čin, je povinen zahájit trestní řízení. Ne vždy získané skutečnosti nasvědčují spáchání trestného činu a tak musí policejní orgán skutečnosti nejprve ověřit, provést další nezbytná šetření a opatření, a to v rámci šetření podle § 158 odst. 1 tr. ř.. Tento postup bývá někdy označován jako stádium předprocesní. Trestní řád za tímto účelem nevymezuje žádná pravidla ani procesní nástroje, které mohou být policejním orgánem použity, rovněž neupravuje ani časový úsek takového šetření.

Policejní orgán v rámci šetření postupuje podle jiných právních předpisů, zejména zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR, který upravuje nástroje a prostředky, jež může využít, avšak takový postup nemůže nahrazovat úkony trestního řízení.

Šetření podle § 158 odst. 1 tr. ř. nepodléhá dozoru státního zástupce, je však třeba uvést, že státní zástupce má dle § 157 odst. 2 tr. ř. oprávnění vyžadovat spisy, v nichž nebylo zahájeno trestní řízení.

4.2 Zahájení úkonů trestní řízení

Jestliže policejní orgán zjistí skutečnosti důvodně nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin, dle § 158 odst. 3 tr. ř. sepíše neprodleně záznam, ve kterém uvede skutkové okolnosti, pro které řízení zahajuje, a způsob, jakým se o nich dozvěděl.

Záznam o zahájení úkonů trestního řízení plní dvě základní funkce, a to funkci iniciační a funkci informační. Policejní orgán navenek deklaruje - iniciuje, že z důvodů nastalých okolností (zjištěného podezření, že byl pravděpodobně spáchán trestný čin) zahajuje činnost podléhající trestně procesnímu předpisu – trestnímu řádu. Funkce informační spočívá ve vyznění státního zástupce, že ve věci probíhá trestní řízení a v souladu s § 174 tr. ř. započal vykonávat dozor nad zachováním zákonnosti.⁴²

⁴² Výkladové stanovisko Nejvyššího státního zastupitelství č. 13/2003 Sb. ze dne 19. 8. 2003. Dostupné z [www: https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2020/03/stanovisko-13-2003.pdf](https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2020/03/stanovisko-13-2003.pdf)

Trestní řízení však lze zahájit i provedením neodkladného, či neopakovatelného úkonu, čím lze chápat takový úkon, který nebude možno provést před soudem, viz § 160 odst. 4 tr. ř. Tato situace může nastat v případě, kdy hrozí nebezpečí z prodlení. V tomto případě policejní orgán sepíše záznam o zahájení úkonů trestního řízení dodatečně po provedení těchto úkonů.⁴³

Trestní řád na obsahovou stránku záznamu o zahájení úkonů trestního řízení neklade zvláštní nároky. Podle výkladového stanoviska⁴⁴ je třeba, aby obsahoval stručný popis skutkových okolností a odkaz na zdroje informací, na základě kterých policejní orgán zahájil úkony trestního řízení. Uvedené informace mají být sděleny ve formě co nejstručnější, nejde ani o popis skutku, nebo jeho části, ale o sdělení skutkových okolností, které k vydání záznamu o zahájení úkonů policejní orgán vedly.

Dojde-li v průběhu prověřování, ke zjištění změny týkající se skutku, není třeba záznam o zahájení úkonů trestního řízení měnit či doplňovat. Nově zjištěné skutečnosti, které vyšly najevo během prověřování, je však nutné pojmout do záznamu o sdělení podezření.

Při prověřování skutečností nasvědčujících spáchání trestného činu ve zkráceném přípravném řízení se postupuje zcela totožně jako v případě standardního postupu před zahájením trestního stíhání. Cílem prověřování je shromáždit podklady pro rozhodnutí ve věci a vyhledat důkazy, na vlastní provedení dokazování se policejní orgán nesoustřeďuje a důkazy se neprovádí. Je-li k objasnění věci potřebí odborného názoru, jsou preferována odborná vyjádření dle § 158 odst. 3 písm. b) tr. ř. Vyžádání znaleckého posudku není vyloučeno, avšak k jeho časté časové náročnosti se s ohledem na rychlost řízení u zkráceného přípravného řízení k němu běžně nepřistupuje. Běžně užívaným úkonem je podání vysvětlení dle § 158 odst. 3 písm. a) tr. ř. Použití zajišťovacích úkonů podle hlavy IV. tr. ř. je přípustné pouze u úkonů neodkladných a neopakovatelných a to především za účelem zajištění věci, která může sloužit pro důkazní účely, viz § 78 a § 79 tr.ř. Avšak dle názoru Nejvyššího soudu⁴⁵ je zadržení osoby dle § 76 odst. 1 tr. ř. policejním orgánem předvídaným způsobem dosažení účasti zadržené osoby před soudem bez ohledu na

⁴³ MUSIL, Jan, a kol. *Kurs trestního práva. Trestní právo procesní*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 522

⁴⁴ Výkladové stanovisko Nejvyššího státního zastupitelství č. 13/2003 Sb. ze dne 19. 8. 2003. Dostupné z [www: https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2020/03/stanovisko-13-2003.pdf](https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2020/03/stanovisko-13-2003.pdf)

⁴⁵ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. května 2002, sp. zn. 4 Tz 21/2002. Dostupné z [www: https://www.zakony.cz/soudni-rozhodnuti/nejvyssi-soud/2002/2651/judikat-ns-4-Tz-21-2002-GNS20021306](https://www.zakony.cz/soudni-rozhodnuti/nejvyssi-soud/2002/2651/judikat-ns-4-Tz-21-2002-GNS20021306)

vazební důvody, a proto je žádoucí a neodporující čl. 5 odst. 1 písm. c) Evropské úmluvy o lidských právech.

4.3 Sdělení podezření

Sdělení podezření ve zkráceném přípravném řízení spočívá v oznámení podezřelé osobě, z jakého skutku je podezřelá a jaký trestný čin je orgánem konajícím zkrácené přípravné řízení v tomto jednání spatřován. Takový úkon nemá povahu rozhodnutí, nýbrž opatření, není proti němu proto přípustný žádný opravný prostředek a ověření jeho zákonnosti se lze domáhat pouze žádostí o přezkoumání postupu policejního orgánu státním zástupcem dle § 157a odst. 1 tr. ř.

Obsahové náležitosti záznamu o sdělení podezření jsou v jádru shodné s náležitostmi usnesení o zahájení trestního stíhání, byť s ohledem na požadavek rychlosti řízení bez jeho odůvodnění. Ze záznamu musí být patrné, který orgán jej vydal, dále v něm musí být jednoznačně identifikována osoba podezřelého, vůči němuž opatření směřuje, ve výrokové části je vymezen skutek a popsány veškeré zjištěné skutkové okolnosti tak, aby bylo zřejmé, jak ke spáchání skutku došlo a uveden trestný čin, který je v něm spatřován, včetně jeho zákonného pojmenování a paragrafového znění. Na závěr záznamu musí být rovněž patrné, který den došlo k jeho předání podezřelému, jeho podpisová doložka a podpisová doložka osoby zastupující orgán, který záznam vydal. Tento úkon musí orgán provádějící zkrácené přípravné řízení s podezřelou osobou provést nejpozději na počátku jejího prvního výslechu.⁴⁶

Záznam o sdělení podezření musí orgán, který jej vyhotovil, doručit podezřelému, případně jeho obhájci, a dále nejpozději do 48 hodin státnímu zástupci. Doručení státnímu zástupci se neuplatní, pokud konal zkrácené přípravné řízení státní zástupce.

Okamžikem, kdy policejní orgán sdělil podezřelému, z jakého skutku je podezřelý a jaký trestný čin je v tomto skutku spatřován, začíná běžet lhůta pro konání zkráceného přípravného řízení, která činí dva týdny a je společná jak pro postup policejního orgánu, tak státního zástupce.

Státní zástupce po obdržení opisu záznamu o sdělení podezření přezkoumá, zda bylo podezřelému takovým úkonem sděleno, jakého skutku se dopustil a jaký trestný čin

⁴⁶ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád: komentář*. 7. dopl. a přeprac. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013, s. 2347

je v něm spatřován; rovněž v rámci svého dozoru dle § 174 odst. 1 tr. ř. prověří, jestli lze zkrácené přípravné řízení konat s ohledem na avizovanou právní kvalifikaci skutku.

Vyhodnotí-li státní zástupce, že tento úkon shledává nezákonným či nedostatečně odůvodněným, s využitím oprávnění dle § 174 odst. 2 písm. e) tr. ř. toto opatření zruší a nahradí jej vlastním, nebo orgánu konajícimu zkrácené přípravné řízení udělí pokyny k dalšímu postupu.

4.4 Způsoby vyřízení věci ve zkráceném přípravném řízení

Orgánem příslušným k vyřízení věci je v první řadě policejní orgán, či státní zástupce, jestliže konal řízení sám. Ve své podstatě existují dva způsoby, kterými lze zkrácené přípravné řízení ukončit.

Jedním z možných postupů na konci řízení je vydání usnesení o odložení věci z důvodů uvedených v § 159a odst. 1 až 3, 5 tr. ř. Taková situace může například nastat, jestliže policejní orgán na jeho konci vyhodnocením zjištěných skutečností zjistí, že trestní stíhání osoby nelze zahájit nebo v něm pokračovat, s ohledem na důvody uvedené v § 11 tr. ř. Takovými důvody mohou být namátkově skutečnosti, že osoba, není pro nedostatek věku trestně odpovědná; osoba zemřela nebo byla prohlášena za mrtvého; je-li trestní stíhání podmíněno souhlasem poškozeného a souhlas nebyl dán, nebo byl vzat zpět; je-li trestní stíhání promlčeno apod. Zkrácené přípravné řízení lze také ukončit z důvodu, že trestní stíhání by bylo neúčelné s ohledem na § 172 odst. 2 písm. a, b) tr. ř., tedy, že trest, k němuž může trestní stíhání vést, je zcela bez významu vedle trestu, který byl osobě již uložen nebo který ho podle očekávání postihne. Nepodaří-li se policejnímu orgánu řádně zjistit skutečnosti opravňující zahájit trestní stíhání, zejména jsou-li na místě pochybnosti o vině podezřelého, věc odloží podle § 159a odst. 5 tr. ř.

Druhou a nejčastější možností, jakou bude policejní orgán na konci zkráceného přípravného řízení postupovat, je, že státnímu zástupci předloží stručnou zprávu o výsledku řízení, v níž uvede, jaký trestný čin je spatřován ve skutku, pro který je sdělené podezření, a jaké důkazy podezření odůvodňují. Spolu s touto zprávou policejní orgán předloží veškeré písemnosti a věci shromážděné během zkráceného přípravného řízení.⁴⁷

⁴⁷ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád: komentář*. 7. dopl. a přeprac. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013, s. 1465

4.5 Rozhodnutí státního zástupce

Státní zástupce poté, co obdrží od policejního orgánu zprávu o výsledku zkráceného přípravného řízení spolu s listinnými materiály a věcmi, které policejní orgán nashromáždil, provede prověrku spisu. Jestliže shledá za odůvodněné postavit podezřelého před soud, podá soudu návrh na potrestání.

Návrh na potrestání obsahuje stejné náležitosti jako obžaloba, avšak s výjimkou odůvodnění. K návrhu na potrestání připojí spisový materiál se všemi písemnostmi a věcmi, které jsou významné pro řízení před soudem. Okamžikem doručení návrhu na potrestání soudu se zahajuje trestní stíhání.

Podání návrhu na potrestání soudu je nejobvyklejší postup státního zástupce. Z výroční zprávy státního zastupitelství⁴⁸ vyplývá, že z celkem 40.006 konaných zkrácených přípravných řízení v celé České republice jich bylo 37.614 vyřízeno podáním návrhu na potrestání soudu, což představuje 94,02% případů.

Státní zástupce má vyjma podání návrhu na potrestání i několik dalších možností, jak zkrácené přípravné řízení ukončit. Je oprávněn konat totožné rozhodnutí jako policejní orgán před podáním zprávy o výsledku zkráceného přípravného řízení, viz 4.4, tedy věc usnesením odložit, navíc může věc dle § 159a odst. 1 písm. a, b) tr. ř. odevzdat příslušnému orgánu k projednání přestupku, či jinému orgánu ke kázeňskému nebo kárnému projednání. Může věc také opatřením vrátit policejnímu orgánu k provedení dalšího úkonu v rámci zkráceného přípravného řízení.

Státní zástupce může ve zkráceném přípravném řízení využít i některého z odklonů v trestním řízení.

Jedním z odklonů je sjednání dohody o vině a trestu. Dohoda o vině a trestu je dohodou mezi státním zástupcem a obviněným v přípravném řízení. Základní podmínkou zahájení jednání o dohodě o vině a trestu je skutečnost, že výsledky zkráceného přípravného řízení dostatečně prokazují závěr, že se skutek stal, že tento skutek je trestným činem a že jej spáchal podezřelý. Pokud je tato základní podmínka splněna, může státní zástupce zahájit jednání s podezřelým o obsahu této dohody. Proto, aby dohoda mohla být sjednána, musí být splněny dvě další základní podmínky, a to výslovné

⁴⁸ NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ. *Zpráva o činnosti státního zastupitelství za rok 2019: Tabulková část I.* [online]. Brno, 16.6.2020, s. 44 [cit. 2021-02-14]. Dostupné z [www: https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2020/06/Tabulkova-cast-I-9-6-2020.pdf](https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2020/06/Tabulkova-cast-I-9-6-2020.pdf)

prohlášení podezřelého, že spáchal skutek, pro který je vedeno zkrácené přípravné řízení, a neexistence důvodných pochybností o pravdivosti tohoto prohlášení. Takový postup byl dle již zmíněné výroční zprávy realizován pouze v 6 případech. V roce 2020 došlo zákonem č. 333/2020 Sb. k novelizaci trestního řádu, v rámci které by měl být institut dohody o vině a trestu více akcentován a z pohledu odborníků se očekává výrazný nárůst aplikace tohoto odklonu.⁴⁹

Státní zástupce také může při splnění zákonných podmínek rozhodnout o tom, že se podání návrhu na potrestání podmíněně odloží. Podmínky k takovému postupu jsou stanoveny v § 179g tr. ř., tedy, že se podezřelý k činu doznal, nahradil škodu, kterou způsobil, či učinil opatření k její náhradě, a s podmíněným odložením podání návrhu na potrestání vyslovil souhlas. Takové rozhodnutí může státní zástupce vydat, jestliže lze rozhodnutí považovat za dostačující vzhledem k osobě podezřelého, s přihlédnutím k jeho dosavadnímu životu a s přihlédnutím k okolnostem případu. Tento způsob vyřízení věci byl státními zástupci v roce 2019 aplikován v 2243 případech, tedy v 5,61% případů.⁵⁰

Neprovede-li státní zástupce žádné z navržených rozhodnutí, předá věc policejnímu orgánu konajícím vyšetřování k zahájení trestního stíhání, neboť skutek, pro který se zkrácené přípravné řízení vedlo, má být posouzeno podle jiného ustanovení zákona, než jej posuzoval policejní orgán a vzhledem k odchýlnému právnímu posouzení nelze zkrácené přípravné řízení konat.

⁴⁹ BICEK, Rudolf. *Nová pravidla dohody o vině a trestu*. Economia, a.s., Hospodářské noviny iHNed.cz [online]. 6. 11. 2020 [cit. 2021-02-16]. ISSN 1213-7693. Dostupné z [www: https://pravnihradce.ihned.cz/c1-66839600-nova-pravidla-dohody-o-vine-a-trestu#viz2](https://pravnihradce.ihned.cz/c1-66839600-nova-pravidla-dohody-o-vine-a-trestu#viz2)

⁵⁰ NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ. *Zpráva o činnosti státního zastupitelství za rok 2019: Tabulková část I.* [online]. Brno, 16.6.2020, s. 44 [cit. 2021-02-14]. Dostupné z [www: https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2020/06/Tabulkova-cast-I-9-6-2020.pdf](https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2020/06/Tabulkova-cast-I-9-6-2020.pdf)

5 Subjekty trestního řízení a jejich postavení ve zkráceném přípravném řízení

Subjekty trestního řízení představují činitele, kteří mají a vykonávají vlastním jménem vliv na průběh řízení, a kterým zákon dává k jejich uskutečnění určitá procesní práva anebo ukládá povinnosti.⁵¹

5.1 Policejní orgán

Vzhledem ke složitější organizační struktuře Policie České republiky byl policejním prezidentem vydán interní akt řízení - pokyn č. 103 ze dne 28. května 2013, o plnění některých úkolů policejních orgánů Policie České republiky v trestním řízení. Ten specifikuje, jaké útvary Policie České republiky jsou povinny konat trestní řízení, a zároveň pro policejní útvary závazně vymezil věcnou příslušnost při šetření a prověřování trestných činů, včetně zkráceného přípravného řízení. Na nejnižších, základních útvarech, jimiž jsou obvodní (místní) oddělení policie a dopravní inspektoráty, se koná šetření a prověřování trestných činů, na které zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje tři roky.

Jestliže je ze strany policejního orgánu konáno zkrácené přípravné řízení u trestných činů, jejichž horní hranice trestu odnětí svobody přesahuje tři roky, koná takové řízení oddělení obecné kriminality, oddělení hospodářské kriminality, nebo oddělení analytiky a kybernetické kriminality při Službě kriminální policie a vyšetřování jednotlivých územních odborů.

5.2 Státní zástupce

Státní zástupce představuje důležitý orgán činného v trestním řízení, jehož hlavním posláním je vykonávat dozor nad dodržováním zákonnosti v trestním řízení.

Zákon mu za tím účelem přiznává pravomoci a ukládá povinnosti v § 157 odst. 2 tr. ř., a dále je rozšiřuje v § 174 odst. 2 tr. ř. a § 175 tr. ř. Policejní orgán v případě pokynu

⁵¹ JELÍNEK, Jiří, a kol. *Trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: Nakladatelství Leges, 2013, s.197

státního zástupce je povinen jej provést. Dozorová funkce státního zástupce počíná okamžikem doručení záznamu o zahájení úkonů trestního řízení dle § 158 odst. 3 tr. ř.

V případě zkráceného přípravného řízení jsou oprávnění státního zástupce doplněna jistými specifiky.⁵² Jeho oprávněním je přikázat policejními orgány, aby ve věci zkrácené přípravné řízení konal, ale může také vydat negativní pokyn a vyloučit tak konání zkráceného přípravného řízení, zpravidla pro existenci nějaké zákonné překážky.

Za specifických podmínek koná státní zástupce zkrácené přípravné řízení sám, a to pokud se trestných činů dopustí příslušník Generální inspekce bezpečnostních sborů, příslušník Bezpečnostní informační služby, příslušník Úřadu pro zahraniční styky a informace, příslušník Vojenské policie, nebo zaměstnanci České republiky zařazení u Generální inspekce bezpečnostních sborů.

5.3 Osoba, proti níž se řízení vede

Zkrácené přípravné řízení je postupem před zahájením trestního stíhání *sui generis*, které se vede proti určité osobě – podezřelému.⁵³ Pojem podezřelý má dvojitý smysl, respektive stát se podezřelou osobou lze dvojitým způsobem.

Předně může být taková osoba zadržena při činu, nebo bezprostředně po něm. V takovém případě má procesní postavení podezřelého ve smyslu ustanovení § 76 odst. 6 tr. ř. a má právo zvolit si obhájce, hovořit s ním bez přítomnosti třetí osoby a radit se s ním již v průběhu zadržení; má též právo požadovat, aby byl obhájce přítomen při jejím výslechu, ledaže je obhájce v zákonné lhůtě 48 hodin nedosažitelný.

V případě zkráceného přípravného řízení, bez ohledu na to, jestli byla osoba zadržena podle § 76 tr. ř., se osoba stává podezřelou okamžikem, kdy je jí sděleno podezření, což představuje sdělení, jakého skutku se dopustila a jaký trestný čin je v jejím jednání spatřován. Taková osoba má práva jako obviněný dle § 33 tr. ř., přičemž nemá povinnost ve věci vypovídat, může se v průběhu řízení vyjadřovat ke všem skutečnostem, které jsou jí kladeny za vinu a k důkazům o nich, má právo navrhnout důkazy ke své obhajobě, podávat žádosti, či opravné prostředky, má právo zvolit si obhájce, právo kdykoliv se s ním v průběhu zkráceného přípravného řízení radit a může požadovat přítomnost obhájce u všech dalších úkonů.

⁵² JELÍNEK, Jiří, a kol. *Trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: Nakladatelství Leges, 2013, s. 549

⁵³ NOVOTNÝ, František a Josef SOUČEK. *Trestní právo procesní*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, s. 305

Ve zkráceném přípravném řízení se obhájce zpravidla účastní výslechu podezřelé osoby. Jiných úkonů jeho účast přichází v úvahu spíše ojediněle, a to vzhledem k povaze zkráceného přípravného řízení, ve kterém se procesní úkony neprovádějí. Svá práva může obviněný a obhájce plně uplatnit především v dokazování, které se provádí až ve zjednodušeném řízení před samosoudcem.⁵⁴

⁵⁴ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád: komentář*. 7. dopl. a přeprac. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013, s. 2349 - 2350

6 Zjednodušené řízení před samosoudcem

Řízení před samosoudcem je zákonem upravený postup OČTŘ a dalších subjektů, který upravuje podmínky projednání, vlastní projednávání, rozhodování a výkon rozhodnutí v řízení před samosoudcem.⁵⁵

6.1 Pojem samosoudce

Samosoudce je soudcem z povolání, který sám projednává a rozhoduje věci v řízení před soudem. V řízení před samosoudcem jsou projednávány trestné činy bagatelní, tedy menší typové závažnosti dané sazbou trestu odnětí svobody u jednotlivých trestných činů ve zvláštní části trestního zákoníku.⁵⁶ Samosoudce je oprávněn konat řízení o všech trestných činech, na které trestní zákoník stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí nepřevyšující pět let, až na výjimku v případě ukládání souhrnného trestu, jestliže byl dřívější trest uložen v řízení před senátem.

Má stejná práva a povinnosti jako senát a jeho předseda, nekoná neveřejné zasedání, neprojednává předběžně obžalobu, může vyhotovit zjednodušený rozsudek a vydat trestní příkaz (viz § 314b až § 314g tr. ř.).

6.2 Charakteristika zjednodušeného řízení

Zjednodušené řízení před samosoudcem navazuje svou koncepcí na právní úpravu zkráceného přípravného řízení. Je obdobným způsobem upraveno tak, aby v těch bagatelních případech bylo řízení co nejjednodušší a nejrychlejší. Jeho podoba je proto maximálně jednoduchá a neformální, a to za účelem zrychlení řízení před soudem.

„Předpokladem k dosažení koncentrace a zrychlení řízení je znalost stanovisek stran před hlavním líčením, zaměření dokazování na podstatné a sporné okolnosti a

⁵⁵ NOVOTNÝ, František a Josef SOUČEK. *Trestní právo procesní*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, s. 330

⁵⁶ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád: komentář*. 7. dopl. a přeprac. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013, s. 2352

oproštění hlavního líčení od úkonů tzv. „technické povahy“, které neúměrně hlavní líčení zdržují.“⁵⁷

Podmínky ke konání takového řízení jsou upraveny zákonem v § 314b odst. 1 tr. ř., a to ve spojení s § 179a odst. 1 tr. ř.

6.3 Zahájení zjednodušeného řízení

Zjednodušení řízení se zahajuje doručením návrhu státního zástupce na potrestání, kterým se zároveň zahajuje trestní stíhání. Alternativním způsobem zahájení tohoto typu řízení je doručení návrhu na schválení dohody o vině a trestu soudu ve smyslu § 179b odst. 5 tr. ř. Uvedeným postupem se taktéž současně zahajuje trestní stíhání.

Samosoudce návrh po jeho doručení přezkoumá z hlediska toho, zda pro další řízení poskytuje spolehlivý podklad, zda je dána příslušnost soudu k projednání věci, a zda v přípravném řízení nedošlo k závažným procesním vadám, které nelze napravit v řízení před soudem a zda byly v přípravném řízení objasněny základní skutečnosti, bez kterých nelze rozhodnout.⁵⁸

Jestliže samosoudce rozhodne o odmítnutí návrhu na potrestání podle § 314c odst. 1 písm. c) tr. ř., vrací se věc do přípravného řízení a státní zástupce nařídí vyšetřování.

6.4 Průběh zjednodušeného řízení

Pokud samosoudce po přezkoumání návrhu na potrestání dospěje ke zjištění, že podmínky pro konání zkráceného přípravného řízení byly splněny, nedošlo k žádným procesním vadám, učiní závěr, že řízení před soudem nic nebrání. Vyhodnocením důkazní situace a podle obsahu protokolu o výsledku podezřelého posoudí, jestli je třeba obviněného předvolat k výslechu, nebo je možné rovnou nařídít hlavní líčení.

6.4.1 Trestní příkaz

Trestní příkaz je forma rozhodnutí v trestním řízení, které může samosoudce vydat i bez projednání věci v hlavním líčení, jestliže byl skutkový stav spolehlivě prokázán

⁵⁷ ŠÁMAL, P. *Ke vztahu přípravného řízení a hlavního líčení po novele trestního řádu*. Právní rozhledy, 2001, roč. 9, č. 10, s. 467

⁵⁸ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád: komentář*. 7. dopl. a přeprac. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013, s. 3547

opatřeními důkazy. Trestní příkaz má povahu odsuzujícího rozsudku. Lze jím uložit pouze trest odnětí svobody do jednoho roku s podmíněným odkladem jeho výkonu, domácí vězení do jednoho roku, trest obecně prospěšných prací, trest zákazu činnosti do pěti let, peněžitý trest, trest propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty, vyhoštění, zákaz pobytu, nebo vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce do pěti let.

Za zmínku stojí, že v řízení ve věci mladistvého nelze trestní příkaz vydat (§ 63 zák. č. 218/2003 Sb., zákon o soudnictví ve věcech mládeže).

Trestní příkaz obsahuje označení soudu, který jej vydal, den a místo vydání, označení obviněného, výrok o vině a o uloženém trestu, případný výrok o náhradě škody nebo nemajetkové újmy v penězích, poučení o právu podat odpor. Trestní příkaz se nevyhlašuje, ale pouze doručuje a to obviněnému do vlastních rukou, případně jeho obhájci, státnímu zástupci a poškozenému, jestliže uplatnil nárok na náhradu škody.

Opravným prostředkem proti trestnímu příkazu je odpor. Ten je možno podat do 8 dnů od doručení příkazu. Právo podat odpor má obviněný, osoby, které mají právo podat v jeho prospěch odvolání a státní zástupce. V tomto ohledu se projevuje nerovné postavení mezi poškozeným a obviněním, neboť poškozenému není umožněno dosáhnout nápravy vadného rozhodnutí.⁵⁹

Je-li proti trestnímu příkazu podán odpor, nelze jím dosáhnout zrušení jen některého z výroků trestního příkazu, ani pokud by podaný odpor proti takovému výroku výlučně směřoval, neboť v důsledku uplatnění tohoto specifického opravného prostředku se trestní příkaz zásadně ruší celý, tj. ve všech výrocích a samosoudce nařídí ve věci hlavní líčení.⁶⁰

V případě, že ani jedna z osob oprávněných podat odpor, jej nepodá, nabývá po uplynutí zákonné lhůty trestní příkaz právní moci a stává se vykonatelným.

6.5 Hlavní líčení

Je-li nařízeno hlavní líčení, koná se zásadně podle obecných ustanovení upravujících hlavní líčení. Trestní řád samosoudci ukládá povinnost vyslechnout obviněného. Jestliže není přítomen, případně odmítne vypovídat, lze přečíst protokol o

⁵⁹ CÍSAŘOVÁ, Dagmar, a kol. *Trestní právo procesní*. 6. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 702

⁶⁰ *Trestní příkaz*. EPRAVO.CZ [online]. Praha, 15. 4. 2004 [cit. 2021-02-20]. ISSN 1213-189X. Dostupné z www: <https://www.epravo.cz/top/soudni-rozhodnuti/trestni-prikaz-25119.html>

výslechu podezřelého. Následně může samosoudce rozhodnout o upuštění dokazování těch skutečností, které strany označily za nesporné, a není třeba o nich pochybovat. Ve zjednodušeném řízení mohou nastat dvě situace, které dále formují jeho procesní průběh.

Jestliže je samosoudci doručen návrh na potrestání současně se zadrženým podezřelým, státní zástupce zpravidla podá i návrh na případné vzetí do vazby. Soudce podezřelého v lhůtě 24 hodin vyslechne jako obviněného k okolnostem zadržení a důvodům vazby, dále k tomu, které skutečnosti považuje za nesporné a zda souhlasí s tím, aby tyto skutečnosti nebyly v hlavním líčení dokazovány.⁶¹ Současně vyzve obviněného, aby si v přiměřeně stanovené lhůtě zvolil obhájce, pokud tak neučiní, soud mu obhájce ustanoví.

Ve druhém případě se řízení koná proti podezřelému, který je na svobodě. Samosoudce z protokolu o výslechu podezřelého posoudí, zdali je nutné obviněného předvolat k výslechu, nebo je možné přímo nařídit hlavní líčení. Výslech bude přicházet v úvahu, jestliže je z protokolu a stanoviska státního zástupce zřejmé, že se strany shodnou na nesporných skutečnostech. Hlavní líčení ve zjednodušeném řízení za nepřítomnosti obviněného není zákonem upraveno, ale takový postup je možné dovozovat z § 314d odst. 2 tr. ř. Bez souhlasu obviněného však nelze číst úřední záznamy o vysvětlení osob a o provedení dalších úkonů, jestliže takový souhlas nebyl dán předem.⁶²

6.5.1 Zjednodušený rozsudek

Od 1. 1. 2012 bylo novelou zrušeno tehdejší ustanovení § 314d odst. 3 tr. ř., kterým byl v zákoně zakotven institut zjednodušeného písemného rozsudku. Jeho právní úprava se přesunula pod § 129 odst. 2 tr. ř. a jeho užití tak bylo rozšířeno i mimo řízení před samosoudcem.

Zjednodušený rozsudek je výjimkou z pravidelné struktury vyhotovení rozsudku. Jeho vyhotovení je fakultativní a záleží pouze na úvaze soudu. Aby bylo možné zjednodušený rozsudek vyhotovit, je třeba, aby se státní zástupce a obžalovaný vzdali práva na odvolání a obžalovaný, aby prohlásil, že si nepřeje, aby v jeho prospěch podaly odvolání jiné oprávněné osoby. Zákonodárce při zavádění zjednodušeného rozsudku vycházel z myšlenky, že „pokud se státní zástupce a obžalovaný spokojili s ústním

⁶¹ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád: komentář*. 7. dopl. a přeprac. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013, s. 3549

⁶² Usnesení Nejvyššího soudu České republiky pod spis. zn. 12 To 113/2003 ze dne 19.3.2003. Dostupné z [www: https://www.zakonyprolidi.cz/judikat/kshk/12-to-113-2003](https://www.zakonyprolidi.cz/judikat/kshk/12-to-113-2003)

odůvodněním rozsudku přímo v jednací síni a tak se vzdali i možnosti v klidu si rozhodnutí promyslet a rozhodnout se, zda podají opravný prostředek až po přečtení odůvodnění v písemné podobě, ztrácí písemné odůvodňování rozsudku na svém významu.“⁶³

⁶³ Důvodová zpráva k zákonu č. 459/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

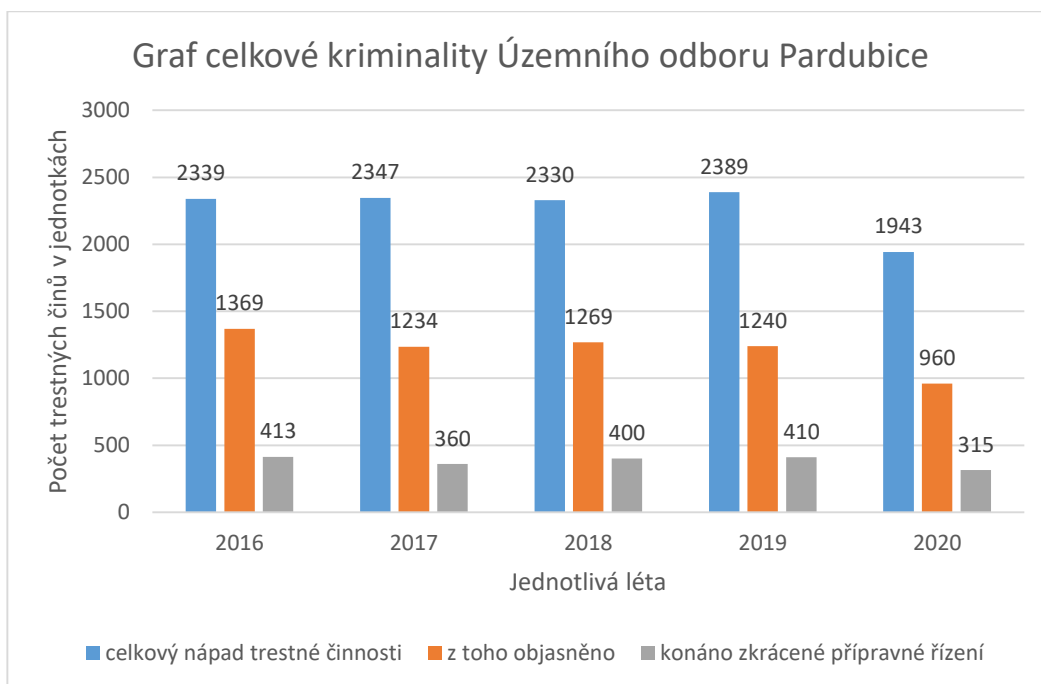
7 Struktura trestné činnosti a její vývoj s ohledem na konání zkráceného přípravné řízení v místní působnosti Územního odboru Pardubice

Informace použité v této bakalářské práci byly získány na základě žádosti o poskytnutí informací ve smyslu zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, jež byla adresována Krajskému ředitelství Policie ČR Pardubického kraje.

„Pro účely své bakalářské práce žádám o poskytnutí informací, které se týkají nápadu trestné činnosti co do jednotlivých druhů trestných činů v rámci působnosti Územního odboru Pardubice v letech 2016 – 2020, ve kterých bylo konáno zkrácené přípravné řízení dle § 179a a následujících ustanovení zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů, a v kolika případech se trestných činů dopustili recidivisté.“

Jako vzorek statistiky trestné činnosti k analýze s ohledem na zkrácené přípravné řízení byla zvolena místní působnost Územního odboru Pardubice, Policie ČR, kde autor bakalářské práce v uvedených letech působil jako policista podílející se na trestním řízení konaném ve zkráceném přípravném řízení. Svou charakteristickou polohou, rozlohou, koncentrací obyvatel a počtem obcí, obchodní a výrobní zástavbou se jeví vhodná k takové analýze ve všech druzích trestné činnosti.

Obrázek 1- graf celkové kriminality Územního odboru Pardubice

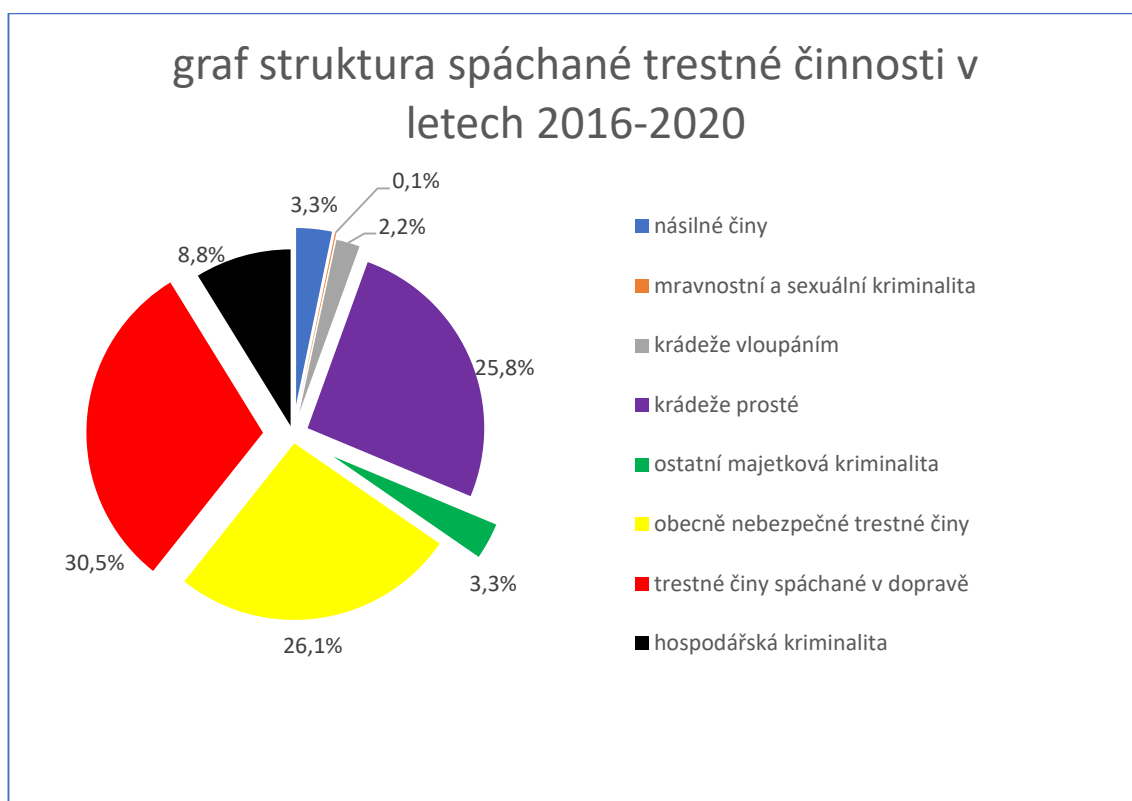
Z uvedeného grafu lze zjistit, že v rámci služebního obvodu Územního odboru Pardubice je každoročně spácháno necelých 2.400 trestných činů všech kategorií, objasněno bývá od 51% do 58% z nich a zkrácené přípravné řízení je konáno každoročně v téměř třetině objasněných případů (ø 31,3%). Lze pozorovat výraznou odchylku ve statistice roku 2020 vůči předešlým létům, na což má možný vliv stále probíhající pandemie koronaviru Sars-Cov-2 a s tím související opatření vlády, jako je například zákaz vycházení i hrozba vyššího trestu odnětí svobody za spáchání trestního činu za doby vyhlášení nouzového stavu v ČR.

Tabulka 1– Počet případů recidivy (Zdroj: poskytnuté informace ve smyslu zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím)

	2016	2017	2018	2019	2020
celkem objasněno trestných činů	1369	1234	1269	1240	960
počet případů recidivy	807	661	810	804	584
počet případů recidivy vyjádřených v procentech	58,95 %	53,57 %	63,83 %	64,84 %	60,83 %

Pro zajímavost byla autorem vypracována tabulka č. 1, ze které lze vyčíst poměr recidivy na celkově spáchané trestné činnosti, která v průměru dosahuje 60 %.

Obrázek 2- graf struktury spáchané trestní činnosti v letech 2016 - 2020

Obrázek č. 2 a v něm znázorněný graf uvádí strukturu trestné činnosti co do jednotlivých druhů trestných činů, které byly projednány ve zkráceném přípravném řízení od 1. 1. 2016 do 31. 12. 2020 ve služebním obvodu Územního odboru Pardubice.

Za nejčastěji spáchaný přečin, ve kterém bylo konáno zkrácené přípravné řízení, lze bez pochyby označit krádež dle § 205 trestního zákoníku a to v její prosté podobě, tedy krádeže v obchodech, kapesní krádeže, krádeže volně ložených věcí, vozidel, v bytech (bez vloupání). Poměr jejich spáchání vůči celkové objasněné kriminalitě je 25,8%.

Krádeže spáchané vloupáním řešené ve zkráceném přípravném řízení jsou zastoupeny pouze v 2,2 % z celkového počtu provedených zkrácených přípravných řízení. Tento poměr bude způsoben tím, že objasňování takové kriminality většinou obnáší specifické postupy při zajišťování stop na místě činu, jejich porovnávání se zajištěnými nástroji, pátrání po odcizených věcech a pachatelích, jenž výrazně prodlužují dobu prověřování, a proto často nejsou ani splněny zákonné podmínky pro konání zkráceného přípravného řízení.

Procentuálně největší (30,5 %) zastoupení mají trestné činy spáchané v dopravě, tedy nedbalostní ublížení na zdraví, či těžká újma na zdraví nebo smrt v souvislosti s dopravní nehodou, ohrožení pod vlivem návykové látky, opilství apod.

Výrazně zastoupeny jsou i trestné činy obecně nebezpečné, jejichž podíl činí 26,1 %. Mezi tyto trestné činy je řazeno například výtržnictví, poškození cizí věci formou sprejství, drogové delikty a většinově maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání.

Ke konání zkráceného přípravného řízení došlo i v případě trestných činů z oblasti hospodářské kriminality a to v 8,8 %. Mezi trestné činy v této oblasti patří kupříkladu padělání a pozměnění veřejné listiny, podvody, zpronevěry, neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku, apod.

Trestné činy v oblasti mravnostní a sexuální kriminality jsou v grafu vyjádřeny pouze 0,1 %, neboť v průběhu pěti let sledovaného období bylo zkrácené přípravné řízení konáno ve dvou případech, což je ze statistického pohledu zanedbatelné.

8 Trestněprávní úprava zkráceného přípravného řízení na Slovensku a její komparace s odpovídající právní úpravou v České republice

Slovenské trestní právo procesní má přirozeně mnoho společných znaků s trestněprávní úpravou České republiky, což je pochopitelné, neboť do roku 1993 oba státy jako společná republika sdílely společný právní systém. Od roku 1993 do roku 2006 na Slovensku platil v drobné úpravě původní trestní řád, tedy zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád.

Dnem 1. 1. 2006 nabyl účinnosti zákon č. 300/2005 Zbierky zákona (dále jen Z. z.), trestní zákon, a zákon č. 301/2005 Z. z., trestný poriadok, čímž byla provedena komplexní rekodifikace trestního práva a nahrazení tehdy platných a mnohokrát novelizovaných trestně právních předpisů. S přihlédnutím na dobu jejich vzniku, politické, společenské a ekonomické změny, které nastaly po roce 1989, byly dřívější právní předpisy zastaralé a nekorespondovaly ani s právním systémem vyspělých demokratických krajin.⁶⁴

Trestný poriadok umožňuje na Slovensku konat téměř u všech přečinů tzv. „skrátene vyšetřovanie“, jehož úprava je zakotvena v § 203 a následujících Trestného poriadku.

„Skrátene vyšetřovanie je forma prípravného trestného konania, ktorú vykonávajú poverení policajti. Skrátene vyšetřovanie treba skončiť spravidla do dvoch mesiacov od vznosenia obvinenia. Ak sa skrátene vyšetřovanie neskončí v tejto lehote, prokurátor môže nariadiť vyšetřovanie, alebo určit rozsach úkonov, ktoré treba vykonať.“⁶⁵

Právní úprava skráceného vyšetřovanie je obdobná jako v případě české právní úpravy zkráceného přípravného řízení, je rovněž méně formální, neprovádí se v této formě přípravného řízení výslechy svědků, ale pouze jejich vysvětlení k věci. U přečinů s horní hranicí trestní sazby do 3 let koná skrátene vyšetřovanie policajt dle § 10 odst. 7 písm. d) Trestného poriadku, což je pověřený příslušník Policejního sboru, jedná se o

⁶⁴ MANDLIAK, Jozef a PORADA, Viktor. *Niekoľko poznámok k rekodifikáciám trestoprávných noriem v Slovenskej republike* [online]. Karlovy Vary, 2007 [cit. 2021-03-13]. Dostupné z [www: https://www.law.muni.cz/sborniky/Days-of-public-law/files/pdf/trest/Madliak_Porada.pdf](https://www.law.muni.cz/sborniky/Days-of-public-law/files/pdf/trest/Madliak_Porada.pdf)

⁶⁵ IVOR, J., ZÁHORA J.: *Repetitórium trestného práva*. 3. vydanie. Bratislava: Wolters Kluwer, 2018, s. 189

obdobu základních článků Policie ČR. Je-li konáno skrátené vyšetřovanie pro přečin s horní hranicí trestní sazby do 5 let, je pověřeným policajtem dle § 10 odst. 7 písm. a) Trestného poriadku vyšetrovatel Policejního sboru, což je obdoba Služby kriminální policie a vyšetřování. V případě slovenské úpravy je věcná příslušnost policejního orgánu skráteného vyšetřovanie vyjádřena zákonem, kdežto v české úpravě je zákonem stanoveno, že zkrácené přípravné řízení lze konat u přečinů s horní hranicí trestní sazby do 5 let a nerozlišuje, který policejní orgán bude toto řízení konat. Věcnou příslušnost v tomto ohledu upravuje až pokyn policejního prezidenta č. 103, o plnění některých úkolů policejních orgánů Policie České republiky v trestním řízení ze dne 28. 05. 2013, a to v čl. 4., kde je specifikována věcná příslušnost základních článků Policie ČR, kterým umožňuje konat šetření a prověřování u přečinů s horní hranicí trestní sazby do tří let, zbývající věcná příslušnost ke konání zkráceného přípravného řízení náleží územním odborům obecné a hospodářské kriminality Služby kriminální policie a vyšetřování.

Trestný poriadok i trestní řád obsahují obdobný postup proti osobě zadržené, v obou případech, je-li společně se spisovým materiálem předána státnímu zástupci i osoba zadržaná, musí státní zástupce do 48 hodin od zadržení tuto osobu předat spolu s podáním obžaloby soudu, nebo ji propustit na svobodu.

Rozdílem při postupu ve skráteném vyšetřovanie a zkráceném přípravném řízením je forma jejich zahájení. Jak již bylo uvedeno, zkrácené přípravné řízení se zahajuje sdělením podezření osobě podezřelé a to formou opatření bez odůvodnění. Ve slovenské právní úpravě představuje počátek skráteného vyšetřovanie vznesení obvinění, které má formu usnesení a musí mimo standardní náležitosti obsahovat i odůvodnění.

Rozdílné jsou i lhůty k provedení uvedených forem přípravného řízení. Zatímco česká právní úprava zavádí lhůtu k provedení zkráceného přípravného řízení v trvání dvou týdnů, kterou lze v odůvodněných případech prodloužit státním zástupcem o 10 dní, na Slovensku lze skrátené vyšetřovanie skončit do dvou měsíců od vznesení obvinění a není-li v této době řízení skončeno, policajt předloží prokurátorovi písemnou zprávu, proč se řízení nepodařilo skončit ve lhůtě a sdělí mu, jaké úkony je ještě třeba provést. Prokurátor může rozsah úkonů změnit, anebo nařídít konání vyšetřování.

Po ukončení zkráceného přípravného řízení policejní orgán státnímu zástupci předává zprávu o jeho výsledku, podezřelému není umožněno prostudování spisu, neboť na to nemá právo. Na základě vyhodnocení zprávy a spisového materiálu zpravidla podá soudu návrh na potrestání. V případě skráteného vyšetřovanie policajt podává návrh na

podání obžaloby a před vydáním tohoto návrhu musí umožnit obviněnému, obhájci, poškozenému a zúčastněné osobě v přiměřené lhůtě prostudovat spis a uplatnit případné návrhy na doplnění skráteného vyšetřování.

Také na Slovensku může soud rozhodovat v případech méně závažných trestných činů trestním rozkazem, což je obdoba trestního příkazu. Soud může schválit dohodu o vině a trestu o jakémkoliv trestném činu, zatímco do 1. 10. 2020 česká právní úprava nedovolovala uzavřít dohodu u zvláště závažných zločinů. Dnem 1. 10. 2020 vstoupil v účinnost zákon č. 333/2020 Sb., který novelizoval mimo jiné trestní řád a tak umožnil uzavřít dohodu o vině a trestu ve vztahu ke všem trestným činům.

Tabulka 2- Komparace právních úprav ČR a Slovenska

	Česká republika	Slovensko
Jak se takové řízení zahajuje?	Záznam o sdělení podezření	Uznesenie o vznesení obvinenia
Musí být zahájení řízení odůvodněno?	Ne	Ano
V jaké lhůtě od zahájení úkonů trestního řízení (začatie trestného stíhania) lze toto řízení konat?	Lhůta podstatně nepřevyšující dva týdny (viz Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ČR ze dne 25.9.2014, sp.zn. Tpjn 303/2014	Není zákonem ani jinou právní úpravou specifikováno
Jaká je lhůta pro skončení takového řízení?	Dva týdny	Dva měsíce
Lze tuto lhůtu prodloužit?	Ano, o deset dní	Ano, zákon ale určitou lhůtu nestanoví, tu určuje prokurátor
Má podezřelý / obviněný právo nahlížet do spisu a dávat návrhy na doplnění?	Ne	Ano
Jak je takové řízení ukončeno?	Zpráva o výsledku zkráceného přípravného řízení	Návrh na podanie obžaloby

Z tabulky lze vypožorovat, že česká právní úprava je rigidnější z hlediska stanovených lhůt, klade důraz především na rychlost řízení, když stanoví jasně definované lhůty k jeho provedení a umožní vydávat opatření bez odůvodnění. Zatímco slovenská právní úprava upozadňuje základní smysl zkráceného řízení a klade spíše důraz na jednodušší a méně formální způsob vyšetřování, než na jeho rychlost, jelikož základní lhůta pro skončení takového řízení je stanovena na dva měsíce a lze ji prodloužit de facto

neomezeně. Na druhou stranu klade větší důraz na zahájení skráteného vyšetřovanie, když stanovuje povinnost odůvodnit uznesenie o vznesení obvinenia.

9 Úvahy de lege ferenda k právní úpravě zkráceného přípravného řízení

Analýzou české právní úpravy zkráceného přípravného řízení a současně v důsledku její komparace s odpovídající slovenskou právní úpravou dospěl autor práce k některým názorům de lege ferenda.

9.1 Podmínky konání zkráceného přípravného řízení s ohledem na dobu uplynulou od spáchání skutku

Nejasnosti při stanovení lhůty, která uplynula od okamžiku sepsání záznamu o zahájení úkonů trestního řízení do okamžiku sdělení podezření, vedly v praxi ke společné ústní dohodě předsedy Okresního soudu v Pardubicích a Okresního státního zástupce v Pardubicích v roce 2016. Touto dohodou bylo stanoveno, že samosoudce neodmítne návrh na potrestání v trestní věci, jestliže bylo zkrácené přípravné řízení konáno do šesti týdnů od spáchání tohoto trestného činu. Datum sepsání záznamu o zahájení úkonů trestního řízení nehraje roli. Taková dohoda vedla v působnosti Okresního státního zastupitelství v Pardubicích k vydání obecného ústního pokynu státních zástupců policejním orgánům, aby ve věci nekonaly zkrácené přípravné řízení, jestliže nebyla splněna tato podmínka. Tato ústní dohoda je respektována všemi OČTŘ a v praxi nevyvstal jediný problém. S ohledem na tuto dohodu a její ověření v praxi po dobu 5 let, autor navrhuje upravit § 179a tr. ř., kde by byla v odst. 1 doplněna obligatorní podmínka pro konání zkráceného přípravného řízení v písm. c) „*a od doby spáchání takového trestného činu neuplynula lhůta šesti týdnů*“.

9.2 Lhůta k provedení zkráceného přípravného řízení

V současné právní úpravě § 179b odst. 4 je stanovena lhůta dvou týdnů ke skončení zkráceného přípravného řízení. Tato lhůta je v mnohých případech nedostačující, a to vzhledem k nutnosti zjištění poměrů podezřelého, vyžádání rozsudků a rozhodnutí u správních orgánů, případně dožádání jinému útvaru k provedení některého

z úkonů. Policejní orgán pak před koncem lhůty v rychlosti řízení končí, a vzhledem k neexistenci společného systému trestního řízení sdíleného mezi orgány činnými v trestním řízení musí fyzicky spisový materiál předat státnímu zástupci a to je mnohdy, s ohledem na spousty jiných úkolů policejního orgánu, komplikováno již tak nedostačující lhůtou dvou týdnů. Prodloužení současné lhůty pro skončení zkráceného přípravného řízení o dalších 14 dní by žádné komplikace nepřineslo, naopak by tato lhůta byla ku prospěchu zvýšení kvality zpracování spisového materiálu, protože jak vyplynulo i ze statistiky podle sedmé kapitoly této práce, zkrácené přípravné řízení se koná i o přečinech v oblasti hospodářské kriminality, což je oblast se složitějším způsobem zajišťování důkazů důležitých pro rozhodnutí soudu a časová náročnost takových úkonů má vliv i na rychlost řízení o takových přečinech a lhůta zkráceného přípravného řízení je nedostačující, byť se jedná o bagatelní trestnou činnost.

9.3 Sdělení podezření

K otázce úkonu sdělení podezření panují jisté výhrady i ze stran advokátů, zákonodárců a akademických pracovníků, viz 3.4.1, a to s ohledem na obhajobu podezřelého. Nárok na seznámení se spisem a nárok navrhopat důkazy podezřelému vzniká až okamžikem doručení návrhu na potrestání soudu, kdy se zároveň zahajuje jeho trestní stíhání. Po sdělení podezření tedy nemá možnost nahlédnout do spisu a je policejním orgánem dle názoru autora krácen na svých právech v průběhu zkráceného přípravného řízení.

Návrh autora by spočíval v té skutečnosti, že by podezřelému sdělením podezření přináležely práva jako obviněnému v plném rozsahu, která mu jsou v současné právní úpravě dána až po doručení návrhu na potrestání soudu.

Bylo by samozřejmě i vhodné, aby záznam o sdělení podezření obsahoval i odůvodnění, tak jako tomu je v případě usnesení o zahájení trestního stíhání. Avšak kdyby podezřelý při sdělení podezření nabyt všech práv obviněného, nic by mu nebránilo se nahlédnutím do spisového materiálu dozvědět, co k jeho trestnímu stíhání vedlo, a tím by odpadl důvod takové sdělení odůvodňovat.

Závěr

V bakalářské práci autor provedl rozbor právní úpravy zkráceného přípravného řízení od jeho historických počátků, vysvětlil jeho vývoj v průběhu sociálních, ekonomických a politických změn, které formovaly jeho právní úpravu až do současnosti. Rozborem současné právní úpravy zkráceného přípravného řízení poskytl komplexní pohled na podmínky k jeho konání i důvody vylučující takový postup, popsal nejčastěji uplatňované základní zásady trestního řízení se zvláštním zřetelem na zásadu rychlosti.

V další kapitole vysvětlil průběh zkráceného přípravného řízení, způsoby vyřízení věci ze strany policejního orgánu a způsoby vyřízení věci ze strany státního zástupce včetně stručného nastínění využití možných odklonů ve věci, jimž jsou sjednání dohody o vině a trestu, či podmíněné odložení podání návrhu na potrestání.

V samostatné kapitole autor popsal zákonné podmínky zjednodušeného řízení před samosoudcem, vysvětlil pojmy a charakterizoval rozhodnutí soudu včetně nejčastěji užívaného odklonu – trestního příkazu.

Autor provedl analytický výzkum statistiky poskytnuté Krajským ředitelstvím Policie ČR Pardubického kraje, ve vztahu k místní působnosti Územního odboru Pardubice Policie ČR a ve spojitosti s konáním zkráceného přípravného. Ze zjištěných údajů autor následně vypracoval graf celkové kriminality a její objasnenosti a následně graf struktury spáchané trestné činnosti řešené formou zkráceného přípravného řízení.

Poskytnutím stručného výkladu právní úpravy skráteného vyšetřovanie autor seznámil s obdobou zkráceného přípravného řízení na Slovensku a obě tyto právní úpravy zkomparoval, zejména v oblasti podmínek ke konání takových řízení, jejich průběhu a skončení a na základě zjištěných informací zpracoval komparační tabulku.

Autorova úvaha de lege ferenda zahrnuje pohled na podmínky konání zkráceného přípravného řízení ve vztahu k době od spáchání skutku, pohled na lhůtu k provedení zkráceného přípravného řízení, ale i práva podezřelého v tomto řízení.

Jednoduchou analýzou statistiky rozhodnutí státního zástupce ve zkráceném přípravném řízení v roce 2019 bylo vyhodnoceno, že státní zástupce v tomto roce z celkem 40.006 konaných řízení jich jen pouhých 6 vyřídil odklonem ve formě sjednání dohody o vině a trestu. Je samozřejmé, že se do této statistiky nepromítla novelizace

dohody o vině a trestu na základě zákona č. 333/2020 Sb., jež je účinná od 1. 10. 2020, a bude mít jistě výrazný vliv na užívání tohoto druhu odklonu v budoucnu.

Zkrácené přípravné řízení bezesporu ovlivnilo rychlost a hospodárnost trestního řízení v České republice. Cílem této práce bylo zachytit současnou trestněprávní úpravu a především zhodnotit funkčnost institutu, který do českého řádu začlenila novela zák. č. 265/2001 Sb. Zkrácení přípravného řízení i zjednodušení řízení před samosoudcem si našlo pevné místo v našem trestním řádu. Autor se pokusil pomocí odborné literatury, odborných článků a rozbořem legislativy vysvětlit nevyjasněné otázky, které se v průběhu skoro dvacetileté aplikace tohoto institutu vyskytly.

Za největší přínos této práce autor považuje především to, že si v rámci jejího zpracování prohloubil teoretické znalosti právní úpravy zkráceného přípravného řízení, ale i teorii trestního práva z hlediska základních zásad trestního řízení a v rámci studie literatury a odborných článků vyčetl mnoho odlišných názorů z řad odborníků z akademických kruhů.

Zavedení zkráceného přípravného řízení pozitivně ovlivnilo právní vývoj trestního řízení. Toto řízení je uplatňováno v mezích základních zásad trestního řízení a zároveň naplňuje očekávání společnosti o rychlém potrestání pachatele. Statistiky ukazují, že zkrácené přípravné řízení tvoří výraznou část z objasněné kriminality a je tak žádoucí, aby v případě rekonstrukce trestního řádu byl tento institut ponechán.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

CÍSAŘOVÁ, Dagmar, a kol. *Trestní právo procesní*. 6. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2015, 928 s. ISBN 978-80-7478-750-8.

IVOR, J., ZÁHORA J.: *Repetitóriium trestného práva*. 3. vydanie. Bratislava: Wolters Kluwer, 2018, 220 s. ISBN 978-80-8168-796-9

JELÍNEK, Jiří, a kol. *Trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: Nakladatelství Leges, 2013, 872 s. ISBN 978-80-7502-160-1.

LATA, Jan. *Účel a smysl trestu*. Praha: LexisNexis CZ s.r.o, 2007, 114 s. ISBN 978-80-86920-24-5.

MUSIL, Jan, a kol. *Kurs trestního práva: trestní právo procesní*. 3., přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2007, 1166 s. ISBN 978-80-7179-572-8

NETT, Alexander. *Trestní právo procesní: (obecná část)*. Vyd. 3. dopl. Brno: Masarykova univerzita, 2000, 92 s. ISBN 80-210-2275-2.

NOVOTNÝ, František a Josef SOUČEK. *Trestní právo procesní*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, 410 s. ISBN 978-80-7380-237-0

RŮŽEK, Antonín. *Československé trestní řízení: vysokoškolská učebnice pro právnické fakulty*. Praha: Panorama, 1982, 387 s.

RŮŽIČKA, Miroslav. *Přípravné řízení a stádium projednání trestní věci v řízení před soudem: (velká novela a připravovaná rekodifikace trestního řádu)*. Praha: LexisNexis CZ, 2005, 158 s. ISBN 8086199932.

ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář*. 7., dopl. a přeprac. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013, 3632 s. ISBN 978-80-7400-465-0.

VANTUCH, Pavel. *Obhajoba obviněného*. 3., dopl. a přeprac. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010, 676 s. ISBN 978-80-7400-321-9.

ZEMAN, P., HÁKOVÁ, L., KARABEC, Z., et. al., *Vliv vybraných ustanovení velké novely trestního řádu na průběh trestního řízení*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2008, 260 s. ISBN 978-80-7338-068-7.

Odborné články

BAXA, Josef. *Reforma trestního řízení – geneze jejího vzniku a její cíle*. Bulletin advokacie. 2001. Praha: Česká advokátní komora v Praze, 2001, s. 12 – 22. ISSN 1210-6348.

FRYŠTÁK, Marek. *Smysl a význam zkráceného přípravného řízení z hlediska jeho rychlosti*. Trestněprávní revue, 2012, č. 10, s. 235-238. ISSN 1213-5313.

ŠÁMAL, P. *Ke vztahu přípravného řízení a hlavního líčení po novele trestního řádu*. Právní rozhledy, 2001, roč. 9, č. 10, s. 463-470. ISSN: 1210-6410

ŠÁMAL, Pavel. *Zkrácené přípravné řízení*. Trestněprávní revue, 2002, č. 1, s. 5-21. ISSN: 1213-5313

TUZAR, Vladislav. *Kam směřuje zkrácené přípravné řízení?*. Soudce. roč. 2011, CODEXIS [právní informační systém]. Atlas consulting spol. s r.o.

ZEMAN, Petr. *Právní úprava zkráceného řízení z perspektivy rekodifikace trestního procesu*. Trestněprávní revue, 2008, č. 10, s. 293-300, ISSN 1213-5313

Elektronické zdroje

BICEK, Rudolf. *Nová pravidla dohody o vině a trestu*. Economia, a.s., Hospodářské noviny iHNed.cz [online]. 6. 11. 2020 [cit. 2021-02-16]. ISSN 1213-7693. Dostupné z: <https://pravnicaradce.ihned.cz/c1-66839600-nova-pravidla-dohody-o-vine-a-trestu#viz2>

MANDLIAK, Jozef a PORADA, Viktor. *Niekoľko poznámok k rekodifikáciám trestoprávných noriem v Slovenskej republike* [online]. Karlovy Vary, 2007 [cit. 2021-03-13]. Dostupné z www: https://www.law.muni.cz/sborniky/Days-of-public-law/files/pdf/trest/Madliak_Porada.pdf

MINISTERSTVO SPRAVEDLONOSTI ČR. *Rekodifikace trestního práva procesního, Komise pro nový trestní řád*. [online]. [cit. 2021-03-11]. Dostupné z www: <http://portal.justice.cz/Justice2/ms/ms.aspx?o=23&j=33&k=4980&d=281460>

NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ. *Zpráva o činnosti státního zastupitelství za rok 2019: Tabulková část I*. [online]. Brno, 16. 6. 2020, 427 s. [cit. 2021-02-14]. Dostupné z: <https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2020/06/Tabulkova-cast-I-9-6-2020.pdf>

Rekodifikace trestního práva procesního. JUSTICE.CZ [online]. Ministerstvo spravedlnosti České republiky [cit. 2021-02-23]. Dostupné z www: <https://tpp.justice.cz/>

Legislativní dokumenty

Důvodová zpráva k zákonu č. 265/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Důvodová zpráva k zákonu č. 274/2008 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Policii České republiky

Důvodová zpráva k zákonu č. 459/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Nález Ústavního soudu ČR ze dne 12. října 1994, sp. zn. P1 ÚS 4/94. Dostupné z www: <https://sb0066-1994.pdf/>

Pokyn policejního prezidenta č. 103 o plnění některých úkolů policejních orgánů Policie České republiky v trestním řízení ze dne 28. 05. 2013, ve znění pozdějších změn. Dostupné z interní sítě Policie ČR intranet: <<http://esiar.pcr.cz/kniha/siar/>>.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. května 2002, sp. zn. 4 Tz 21/2002. Dostupné z www: <https://www.zakony.cz/soudni-rozhodnuti/nejvyssi-soud/2002/2651/judikat-ns-4-Tz-21-2002-GNS20021306>

Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. 9. 2014, sp. zn. Tpjn 303/2014.

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky pod spis. zn. 12 To 113/2003 ze dne 19. 3. 2003. Dostupné z www: <https://www.zakonyprolidi.cz/judikat/kshk/12-to-113-2003>

Výkladové stanovisko Nejvyššího státního zastupitelství č. 13/2003 Sb. ze dne 19. 8. 2003. Dostupné z www: <https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2020/03/stanovisko-13-2003.pdf> Zákon č. 150/1969, o přečinech

Zákon č. 150/1969, o přečinech

Zákon č. 209/1992 Sb., sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 1/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 2/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Ostatní zdroje

Kromě výše uvedených zdrojů byly při zpracování bakalářské práce využity následující materiály:

Informace poskytnuté Krajským ředitelstvím Policie Pardubického kraje, Na Spravedlnosti 2516, Pardubice, na základě žádosti ve smyslu zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů – statistika vybraných ukazatelů zkráceného přípravného řízení v letech 2016 – 2020.

Seznam zkratek

odst.	odstavec
písm.	písmena
zák.	zákona
č.	číslo
sp. zn.	spisové značky
OČTR	orgány činné v trestním řízení
tr. ř.	trestního řádu
Z.z.	Zbierka zákona

Seznam tabulek a grafů

Tabulka 1– Počet případů recidivy (Zdroj: poskytnuté informace ve smyslu zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím).....	40
Tabulka 2- Komparace právních úprav ČR a Slovenska	45
Obrázek 1- graf celkové kriminality Územního odboru Pardubice	40
Obrázek 2- graf struktury spáchané trestní činnosti v letech 2016 - 2020	41